

Soortformulieren Terrestrische planten

Algemene opmerkingen:

Noot 1: De soorten *Fallopia japonica*, *F. x bohemica* en *F. sachalinensis* hebben veel overeenkomsten en deze soorten zijn in het verleden vaak door elkaar gehaald bij determinaties. Daarom zijn deze soorten gezamenlijk beschreven. Opmerkingen die betrekking hebben op een specifieke soort zijn in de aparte soortdocumenten opgenomen.

Noot 2: Op grond van de overeenkomsten van Reuzenberenklauw, Perzische berenklauw en Sosnowskyi berenklauw zijn deze soorten gezamenlijk beschreven. Opmerkingen die betrekking hebben op een specifieke soort zijn in de aparte soortdocumenten opgenomen.

Noot 3: Tijdens de expertbijeenkomst is besloten om *Cotoneaster dammeri* te vervangen door *Cotonesater dielsianus* (met instemming van Jenneke Leferink, NVWA). De Vlakke dwergmispel en andere kleinbladige cotoneasters (o.a. *Cotoneaster horizontalis*) zijn als groep beschreven omdat deze soorten in taxonomisch en ecologisch opzicht veel overeenkomsten vertonen en moeilijk te onderscheiden zijn.

Noot 4: De milieubelasting van het gebruikt van glyfosaat is afhankelijk van de wijze van toepassing.

Noot 5: Bij deze soortgroep omvat pathway 6.1 niet alleen grensoverschrijdende natuurlijke verspreiding maar ook het lokaal verwilderen van planten vanuit tuinen naar wild (bijvoorbeeld door verspreiding via vogels, wind of water).

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: *Mimosa L.*
Wetenschappelijke naam: *Acacia dealbata*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: *Miriam Scherpenisse*

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): 0

Uitleg en onderbouwing: *Competitie: de soort kan een dichte, ondoordringbare opstand vormen waarin geen ruimte meer is voor andere soorten. De wortels scheiden een kiemremmende stof af. Doordat de wortels stikstof fixeren treedt verrijking van de bodem op. Op rivieroeveren kan de soort de erosie versterken. Mimosa kan bij brand snel vestigen en uitbreiden. Mimosa is echter vorstgevoelig (<-5°C). In Nederland komt Mimosa nog niet voor, wel in Zuid-Europa en Frankrijk. Doordat de soort vorstgevoelig is, is het niet te verwachten dat deze soort een bedreiging vormt voor de biodiversiteit in Nederland.*

Broncodering: *RA DOC*

Gebruikte literatuur: [url: http://www.europe-aliens.org/pdf/Acacia_dealbata.pdf](http://www.europe-aliens.org/pdf/Acacia_dealbata.pdf)
<http://www.groendekor.com/productdetail.aspx?ID=74420cbb-89cf-4edb-b2c2-cf9bb5fe9b64>
<http://www.waarneming.nl>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): 0

Uitleg en onderbouwing: *Mimosa kan invasief zijn op een breed spectrum aan landschappen: in duinen en kust, in oeverzones van oppervlaktewater, productiebos en natuurlijk bos, kapvlaktes en braakliggend terrein, spoor, wegbermen en andere kunstmatige habitats. Doordat de soort vorstgevoelig is, is het niet te verwachten dat deze soort een bedreiging vormt voor ecosystemen in Nederland.*

Broncodering: *RA*

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Acacia_dealbata.pdf

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): 1

Uitleg en onderbouwing: *Mimosa beïnvloedt de houtproductie door het belemmeren van de natuurlijke verjonging. Mimosa kan stikstof fixeren (positieve bijdrage).*

Broncodering: *RA*

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Acacia_dealbata.pdf

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Gezondheid: Allergie voor pollen is regelmatig gemeld.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Acacia_dealbata.pdf

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Italië, Portugal, Spanje, Frankrijk, Ierland. In vorstvrije zones kan de soort zich vestigen en uitbreiden**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Acacia_dealbata.pdf

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Risico voor Nederland is gering door de vorstgevoeligheid van de soort en is eventueel met technische maatregelen goed te beheersen**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Acacia_dealbata.pdf

Literatuurlijst

http://www.europe-aliens.org/pdf/Acacia_dealbata.pdf

http://www.europe-aliens.org/pdf/Acacia_dealbata.pdf

<http://www.groendekor.com/productdetail.aspx?ID=74420cbb-89cf-4edb-b2c2-cf9bb5fe9b64>

<http://www.waarneming.nl>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Stekelnootje**

Wetenschappelijke naam: *Acaena novae-zelandia*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: Stekelnootje vormt in Groot Brittannië een bedreiging vormen voor inheemse soorten op open, regelmatig verstoorde vegetatie, ook in duinen, heides, naaldbossen op zandgronden, wegbermen en verlaten spoorwegen. De stekelige hoofdjes van de soort kunnen leiden tot beschadiging van de veren van grondbroedende vogels. Wordt in tuinen gebruikt als bodembedekker. Mogelijk zijn de zaden niet kiemkrachtig, de reden dat de soort wel in tuinen voorkomt, maar in Nederland nog niet verwildert. De impact is mogelijk groot, maar verder onbekend. De argumenten nu zijn gebaseerd op de ontwikkelingen in Groot Brittannië en het gedrag in tuinen.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.brc.ac.uk/gbnn_admin/index.php?q=node/290
www.verspreidingsatlas.nl, www.waarneming.nl

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Stekelnootje is invasief in Groot Brittannië op open, regelmatig verstoorde vegetatie, ook in duinen (N2000), heides (N2000). Mogelijk zijn de zaden niet kiemkrachtig, de reden dat de soort wel in tuinen voorkomt, maar nog niet verwildert. De impact is mogelijk groot, maar verder onbekend. De argumenten nu zijn gebaseerd op de ontwikkelingen in Groot Brittannië en het gedrag in tuinen.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.brc.ac.uk/gbnn_admin/index.php?q=node/290

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen aanwijsbare effecten op ecosystemen.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.brc.ac.uk/gbnn_admin/index.php?q=node/290

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Geen overige schade bekend.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.brc.ac.uk/gbnn_admin/index.php?q=node/290

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet

Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: **2.9 Sierplanten**

Nee, want:

Gedeeltelijk, door:

Ja, door: **Verbod op verkoop, controle en verwijdering van de soort bij verwildering, controle op tuinafval. Verwildering is echter nog niet vastgesteld.**

Pathway 2: **2.8 Horticultuur**

Nee, want:

Gedeeltelijk, door:

Ja, door: **Verbod op verkoop, controle en verwijdering van de soort bij verwildering.**

Pathway 3: **4.6 Personen en bagage / uitrusting**

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: **Alleen voorlichting zou hier iets kunnen beperken.**

Ja, door:

Pathway 4: **4.7 Organisch verpakkingsmateriaal**

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: **Gebruik van materiaal van Acaena-vrije bedrijven.**

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **2**

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1: **Bedrijfsleven: gangbaar handelsproduct voor kwekerijen en hoveniers. Eigenaars: verwijderen van verwilderende planten in omgeving. Handhavende dienst: controle op tuinafval.**

Pathway 2: **Bedrijfsleven: gangbaar handelsproduct voor kwekerijen en hoveniers**

Pathway 3: **Reizigers: moeten kleding en spullen controleren en schoonmaken.**

Pathway 4: **Bedrijfsleven: controle van leveranciers.**

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: <http://www.tuinieren.nl/plant/stekelnootje-acaena-novae-zelandiae>

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: **Soort wordt niet genoemd op waarneming.nl.**

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: www.waarneming.nl

Vraag 6: Vestiging in Nederland reëel?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Soort wordt in tuinen veel gebruikt als bodembedekker door zijn effectieve vegetatieve verspreiding. Het zaad kan door weerhaakjes gemakkelijk verspreid worden. Onduidelijk is of de soort zich in Nederland generatief verspreidt.**

Broncodering: RA DOC

Gebruikte literatuur: <http://www.groeninfo.com/plantengids/acaena-novae-zelandiae.html#.VLVNfrFRcTw>

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet:

Ja, noem de mogelijke maatregelen: **Voorlopig hooguit kleine omvang populatie. Chemische bestrijding met glyfosaat.**

Broncodering: RA

Gebruikte literatuur: http://www.brc.ac.uk/gbnn_admin/index.php?q=node/290

Vraag 8: Schatting eliminatiekosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **De soort komt nog niet of op mogelijk zeer beperkte schaal voor. Mechanische schade aan volwassen planten leidt tot vorming van nieuwe scheuten.**

Broncodering: RA DOP

Gebruikte literatuur: http://www.brc.ac.uk/gbnn_admin/index.php?q=node/290

Vraag 9: Omvang ongewenste bijeffecten eliminatie

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 2

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: 2: Glyfosaat kan andere plantensoorten in de directe omgeving beschadigen/doden.

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: DOP

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen: Chemische bestrijding: glyfosaat is door neveneffecten slechts beperkt toepasbaar in natuurgebieden. Uittrekken. Effect van ander beheer niet bekend.

Ja, met name door de volgende maatregelen:

Broncodering: DOP

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: Onbekend, aangezien soort nog niet verwilderd is.

Broncodering: DOP

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 1

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: 1: Verstoring/vernietiging van planten in de directe omgeving van *Acaena*.

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: DOP

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Geen aanwijzingen.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **VK, Denemarken en Ierland**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.brc.ac.uk/gbnn_admin/index.php?q=node/290

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Soort komt al verspreid in tuinen voor, en wordt al geruime tijd in de handel aangeboden, maar dit heeft nog niet tot problemen geleid. Bestrijding is te doen.**

Broncodering: **DOP**

Literatuurlijst

http://www.brc.ac.uk/gbnn_admin/index.php?q=node/290

<http://www.tuinieren.nl/plant/stekelnootje-acaena-novae-zelandiae>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Hemelboom**
Wetenschappelijke naam: *Ailanthus altissima*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **2**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: De soort vestigt zich in een brede range van natuurlijke en half natuurlijke habitats. Door allelopathie en een snelle ontwikkeling van de worteluitlopers en de vorming van een dichte populatie vormt de hemelboom een bedreiging voor beschermde bedreigde inheemse planten van graslanden en bosranden. Nu soort komt de soort voornamelijk voor in stedelijk gebied, maar het is niet onwaarschijnlijk dat in de toekomst de soort uitbreidt.**

Broncodering: **RA NL, DOP**
Gebruikte literatuur: **Boer 2013**

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Nu komt de soort voornamelijk voor in stedelijk gebied. Deze soort kan verder voorkomen in bossen op verstoorde plekken. Als de soort zich daar gaat vestigen is het niet onwaarschijnlijk dat er een druk op het bossysteem gaat ontstaan.**

Broncodering: **RA NL, DOP**
Gebruikte literatuur: **Boer 2013**
<http://ias.biodiversity.be/species/show/32>

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen aanwijsbare effecten op ecosystemendiensten.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Wortels kunnen schade toebrengen aan leidingen en bouwwerken. De bladeren en bloemen van de hemelboom kunnen huidirritaties geven. Schade aan bosbouw.**

Broncodering: **RA NL**
Gebruikte literatuur: **Boer 2013**

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet
Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: **2.9 Sierplanten**

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: **Verbod op verkoop en aanplant. Voorlichting geven aan gemeentes, Rijkswaterstaat en Prorail. Hemelboom wordt nog steeds gebruikt voor aanplant in stedelijk gebied, aangezien deze soort weinig eisen stelt. Vanuit al gevestigde exemplaren is verspreiding mogelijk. Verwijderen van verwilderende exemplaren, al is dit niet altijd mogelijk omdat onduidelijk is wie de eigenaar van een boom /perceel is, of er zijn mogelijk meerdere eigenaars. Of alleen nog vrouwelijke exemplaren aanbieden en gevestigde mannelijke exemplaren verwijderen.**

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **2**

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1: **Bedrijfsleven: beperking van inkomsten bij verkoop. Eigenaars: extra kosten en inspanning voor verwijderen van bomen. Extra inspanning voor voorlichting aan plannenmakers en uitvoerders.**

Broncodering: **RA NL**

Gebruikte literatuur: **Boer, 2013**

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: **Matige verspreiding, maar wel over geheel Nederland.**

Broncodering: **RA NL, DOC**

Gebruikte literatuur: **Boer 2013; <http://www.verspreidingsatlas.nl/5007>**

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet: **Te wijd verspreid, ook in ‘niemandsland’, en technisch moeilijk te bestrijden als de soort eenmaal gevestigd is.**

Ja, noem de mogelijke maatregelen:

Broncodering: **DOP**

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen:
Stobbenbehandeling en uittrekken en uitputten. Dit is alleen effectief als er vervolfbeheer plaatsvindt. Incidenteel beheer stimuleert een toename van het wortelstelsel. Handmatig en mechanisch beheer zijn effectief in combinatie met een vervolfbeheer. Het gebruik van glyfosaat wordt als meest effectief beschouwd, omdat deze ook het wortelstelsel aantast.

Ja, met name door de volgende maatregelen:

Broncodering: **RA NL**

Gebruikte literatuur: **Boer 2013**

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Door de combinatie met vervolfbeheer relatief duur.**

Broncodering: **DOP**

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **2**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **2: Bij gebruik chemische bestrijding is er een risico voor planten in de directe omgeving.**

Maatschappelijke onrust: **2: Uitgegroeide hemelbomen zijn gewaardeerde parkbomen**

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **RA NL**

Gebruikte literatuur: **Boer 2013**

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Geen aanwijzingen.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: Zuid- en Midden Europese landen (o.a. Duitsland). De soort heeft daar een impact op het ecosysteem, maar ook op gebouwen, verhardingen e.d.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Ailanthus_altissima.pdf

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: Deze soort is nu nog goed te beheren, maar kan in de toekomst anders voor grote problemen zorgen.

Broncodering: RA NL

Gebruikte literatuur: Boer 2013

Literatuurlijst

Boer, E., 2013. Risk Assessment *Ailanthus altissima* [Mill.] Swingle. Naturalis Biodiversity Center, Leiden.

<http://ias.biodiversity.be/species/show/32>

http://www.europe-aliens.org/pdf/Ailanthus_altissima.pdf

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Schijnaugurk**
Wetenschappelijke naam: ***Akebia quinata***

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: als de soort zich eenmaal ergens gevestigd heeft en onbeheerd blijft, dan vormt *Akebia* een dichte laag waarin geen kieming en vestiging van zaailingen meer plaatsvindt en de struiklaag en jonge bomen afsterven. *Akebia* kan in veel habitattypen groeien en wordt regelmatig in tuinen aangeplant. De huidige beperktheid van verwildering geeft de indicatie dat deze soort echter nog weinig impact heeft. Het is wel verstandig om deze soort in de gaten houden, zeker bij verdere opwarming van het klimaat in Nederland. In Engeland, België en Frankrijk zorgt de soort wel voor problemen.**

Broncodering: **RA DOP**

Gebruikte literatuur: <http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=188&fr=1&sts>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Schijnaugurk kan een risico vormen voor bosranden van beschermde N2000-typen. De huidige beperktheid van verwildering, ondanks het feit dat het om een gangbare tuinplant gaat, geeft de indicatie dat deze soort nog weinig impact heeft.**

Broncodering: **DOP**

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen schade aan ecosystemendiensten bekend.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Geen overige schade bekend.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Broncodering: DOP

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: Vormt (nog) geen echt probleem.

Broncodering: DOP

Literatuurlijst

<http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=188&fr=1&sts>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Alsemambrosia**

Wetenschappelijke naam: *Ambrosia artemisiifolia*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: Ambrosia in staat om de concurrentie aan te gaan met andere planten door de kieming van andere planten te remmen. Ambrosia is een pionier die het best groeit op open terreinen met veel zon en vochtige, matig voedselrijke tot voedselrijke grond. Hier groeien meestal weinig soorten waarvoor beschermingsbeleid geldt.**

Broncodering: **RA NL, DOP**

Gebruikte literatuur: **Van Vliet et al. 2009**

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Ambrosia groeit in pioniersgemeenschappen van matig voedselrijke tot voedselrijke grond. Ambrosia komt wel voor in het rivierengebied, maar vormt daar geen bedreiging van de habitattypen.**

Broncodering: **RA NL, DOP**

Gebruikte literatuur: **Van Vliet et al. 2009**

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen schade aan ecosystemendiensten bekend.**

Broncodering: **RA NL**

Gebruikte literatuur: **Van Vliet et al. 2009**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Ernstige schade aan volksgezondheid: de pollen zijn sterk allergen. Er is bij verdere uitbreiding kans op (grote) landbouwschade, direct en indirect als drager van pathogenen.**

Broncodering: **RA NL, DOP**

Gebruikte literatuur: **Van Vliet et al. 2009**

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Alle andere Europese lidstaten vanwege grote impact op volksgezondheid en economische impact, niet vanwege het effect op biodiversiteit.**

Broncodering: **RA NL, DOP**

Gebruikte literatuur: **Van Vliet et al. 2009**

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Vanwege grote impact op volksgezondheid en economische impact.**

Broncodering: **DOP, RA NL**

Gebruikte literatuur: **Van Vliet et al. 2009**

Literatuurlijst

Van Vliet, A.J.H., S. Mulder, R.L. Terhürne, W.A. Bron, 2009. Toekomstschets Ambrosia. De Natuurkalender, Leerstoelgroep Milieusysteemanalyse, Wageningen Universiteit. 39 pp.

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Indigostruik**
Wetenschappelijke naam: *Amorpha fruticosa*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **2**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie:** Indigostruik is langs de Donau op sommige plekken in grote getalen aanwezig en ook in Zuid-Europa. In Frankrijk, België en Duitsland kom de soort verwilderd voor. Er is niets dat duidt op een klimatologische beperking en de soort vormt daarmee een potentieel risico voor Nederland. Belangrijke risicogroep zijn soorten van rivierduingraslanden, omdat de soort stikstof in de bodem inbrengt.

Broncodering: **DOP**

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: *Amorpha fruticosa* kan zich goed aanpassen aan verschillende natuurlijke en verstoorte habitattypen, maar heeft een voorkeur voor wetlands. Struikindigo kan een bedreiging vormen voor de habitattypen Wilgenbos en Alluviale bossen. Daar verhindert het de verjonging in ooibos. Het wordt op tuinwebsites aangeboden onder de beschrijving dat deze soort het goed doet in extremere situaties zoals duin- en heidebeplanting. Dit maakt dat, ondanks dat de soort er nog niet is, er toch een hoge risicoinschatting gegeven is.

Broncodering: **DOC, DOP**

Gebruikte literatuur: **Dumitrascu 2013**

<http://www.groeninfo.com/plantengids/amorpha-fruticosa.html#.VLZZB7FRcTw>

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen schade aan ecosystemendiensten bekend.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Geen overige schade bekend.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet
Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: **2.8 Horticultuur**

Nee, want:

Gedeeltelijk, door:

Ja, door: **Verbod op verkoop/kweek, handhaving**

Pathway 2: **2.9 Sierplanten**

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: **Verbod op verkoop. De soort staat al in tuinen/parken en zou kunnen verwilderen. Wordt mogelijk gedumpt als tuinafval.**

Ja, door:

Pathway 3: **6.1 Secundaire natuurlijke verspreiding**

Nee, want: **Natuurlijke verspreiding is moeilijk tegen te gaan.**

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1: **Bedrijfsleven: soort wordt gekweekt en verkocht als sierplant (matig beschikbaar).**

Pathway 2: **Bedrijfsleven: soort wordt gekweekt en verkocht als sierplant. Terreinbeheerders: controleren en bestrijden van verwilderende exemplaren.**

Pathway 3: **Niet van toepassing.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: <http://www.groeninfo.com/plantengids/amorpha-fruticosa.html#.VLZZB7FRcTw>
<http://www.boomkwekerijcoonen.nl/assortimento/amorpha-fruticosa/?lang=it>

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: **In de bebouwde kom van Wageningen zijn verwilderde exemplaren aangetroffen.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: <http://www.waarneming.nl>

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet:

Ja, noem de mogelijke maatregelen: **Indien bij vroegtijdige signalering de planten meteen verwijderd worden.**

Broncodering: **DOP**

Vraag 8: Schatting eliminatiekosten

<100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Geringe kosten bij vroegtijdige signalering en snelle verwijdering.**

Broncodering: **DOP**

Vraag 9: Omvang ongewenste bijeffecten eliminatie

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **0**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **Zeer gering.**

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **DOP**

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen:

Ja, met name door de volgende maatregelen: **Verwijderen van jonge zaailingen. Grotere exemplaren afsnijden en wortels verwijderen. Chemische bestrijding en stobbenhandeling zijn mogelijk ook effectief.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur:

<http://www.oregon.gov/ODA/shared/Documents/Publications/Weeds/PlantPestRiskAssessmentIndigoBus h2010.pdf>

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000-€1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Ingrijpen bij vroegtijdige signalering. In latere stadia kunnen de kosten snel oplopen. Er is monitoring nodig.**

Broncodering: **DOP**

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **2**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **2: Afhankelijk van de omvang van de maatregelen, kan variëren van bijna niets (0) bij vroegtijdig ingrijpen tot (3) bij laat ingrijpen.**

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **DOP**

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Geen aanwijzingen.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Donaulanden en Zuid-Europa.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Kan een aanzienlijk potentieel risico vormen voor Nederland.**

Broncodering: DOP

Literatuurlijst

Dumitrascu, M., M. Doroftei, I. Grigorescu, G. Kucsicsa, S. Dragotă, 2013. Key biological indicators to assess *Amorpha fruticosa* Invasive Terrestrial Plant Species in Romanian protected areas. Institute of Geography, Bucharest, Romania. Recent Advances in Environmental Science. Pp144-p149. Gepubliceerd op: <http://www.wseas.us/e-ibrary/conferences/2013/Lemesos/ENVIR/ENVIR-23.pdf>

<http://www.groeninfo.com/plantengids/amorpha-fruticosa.html#.VLZZB7FRcTw>

<http://www.oregon.gov/ODA/shared/Documents/Publications/Weeds/PlantPestRiskAssessmentIndigoBush2010.pdf>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Struikaster**

Wetenschappelijke naam: *Baccharis halimifolia*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: Door de snelle vorming van een dichte struiklaag bedreigt de Struikaster zeldzame en bedreigde soorten van de kust ter plaatse. Kan ook het habitat voor zeldzame broedvogels ongeschikt maken.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/41>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **De soort komt in België voor op plaatsen langs de kust die beschermd zijn binnen N2000. Struikaster groeit in een brede range van kusthabitats van zoetwatergetijden, kwelders, duinen en open bos. De structuur is van invloed op het leefgebied van fauna. Er is sprake van een toenemend risico bij klimaatopwarming.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/41>

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **De bladeren van de plant zijn giftig voor vee. Dit zijn echter gebieden waarin weinig intensieve beweiding plaatsvindt.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/41>

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **De plant is gemakkelijk ontvlambaar en kan daarmee de kans op brand vergroten. Pollen en zwevende plantdelen zijn waarschijnlijk allergeen.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/41>

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet
Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: 2.9 Sierplanten

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: **Verbod op verkoop, controle en handhaving. De soort groeit al in tuinen en parken van waaruit verwildering door zaaddispersie mogelijk is. Voorlichting.**

Ja, door:

Pathway 2: 6.1 Secundaire natuurlijke verspreiding: verspreiding via zeewater (zaad) en wind

Nee, want: **Verspreiding door wind en zeewater is niet tegen te gaan.**

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1: **Bedrijfsleven: beperking van verkoop. Aanbod is al beperkt. Het zaad is kortlevend.**

Pathway 2: **Niet van toepassing.**

Broncodering: **RA DOC DOP**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/41>

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: **Aangetroffen op enkele locaties langs de kust.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: <http://waarneming.nl>

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet:

Ja, noem de mogelijke maatregelen: **De verspreiding is nu nog beperkt, dus met een systeem van vroegtijdige signalering en snel ingrijpen kan de soort nog geëlimineerd worden. Eenmaal gevestigd is de soort moeilijk te geheel te verwijderen, kan door kieming van zaad weer opnieuw uitlopen.**

Broncodering: **DOC, DOP**

Gebruikte literatuur: **Van Valkenburg et al. 2014. EPPO PRA:**

http://www.eppo.int/QUARANTINE/Pest_Risk_Analysis/PRAdocs_plants/13-18359_PRA_record_Baccharis_halimifolia.pdf

<http://www.fs.fed.us/database/feis/plants/shrub/bachal/all.html>

Vraag 8: Schatting eliminatiekosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Omvang van bestaande groeiplaatsen is nog beperkt.**

Broncodering: **DOP**

Vraag 9: Omvang ongewenste bijeffecten eliminatie

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **1: Verstoring van vegetatie en daaraan gebonden fauna door betreding en berijden.**

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **DOP**

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen:

Ja, met name door de volgende maatregelen: **Beschaduwning door aanwezige struiken of bomen intact laten verhindert kieming. Herhaaldelijk maaien of chemische bestrijding. Verhoude stengels goed te bestrijden, dat geeft meer tijd. Biologische bestrijding is in ontwikkeling.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: **Van Valkenburg et al. 2014. EPPO PRA**

http://plants.usda.gov/factsheet/pdf/fs_baha.pdf

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Gerichte bestrijding is mogelijk.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://plants.usda.gov/factsheet/pdf/fs_baha.pdf

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **2**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **2: Maaien/chemische bestrijding in natuurgebieden kan ongewenst zijn en negatieve effecten hebben op bedreigde soorten of ecosystemen.**

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **DOP**

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Geen aanwijzingen.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **België, Frankrijk, Spanje. De soort gedraagt zich daar sterk invasief.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/8164>

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Struikaster vormt een potentiële bedreiging in de duinen en is, eenmaal gevestigd, moeilijk te bestrijden.**

Broncodering: DOP

Literatuurlijst

Van Valkenburg, J.L.C.H., L. Duistermaat & H. Meerman, 2014. *Baccharis halimifolia* L. in Nederland: waar blijft struikaster? *Gorteria* 37: 25-30

http://www.eppo.int/QUARANTINE/Pest_Risk_Analysis/PRAdocs_plants/13-18359_PRA_record_Baccharis_halimifolia.pdf

<http://ias.biodiversity.be/species/show/41>

http://plants.usda.gov/factsheet/pdf/fs_baha.pdf

<http://www.cabi.org/isc/datasheet/8164>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Hottentotvijg**
Wetenschappelijke naam: *Carpobrotus edulis*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **2**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie.** De Hottentotvijg kan in open ecosystemen langs de kust dichte matten vormen waarin geen ruimte is voor inheemse waaronder bedreigde soorten. De soort is echter gevoelig voor vorst. Op dit moment vormt de hottentotvijg door zijn vorstgevoeligheid een laag risico (1), maar onduidelijk is hoe soort zich verder ontwikkeld bij opwarming. Dan kan het mogelijk wel een probleemsoort voor Nederland worden.

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=1010&fr=1&sts=sss&lang=EN>
<http://ntrs.nasa.gov/archive/nasa/casi.ntrs.nasa.gov/19880008764.pdf#search=%22schmalzer%20and%20hinkle%20carpobrotus%22>
<http://ias.biodiversity.be/species/show/118>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **2**

Uitleg en onderbouwing: **De dichte matten van hottentotvijg kunnen een bedreiging vormen voor de habitattypen van de duinen langs de kust (door de vorming van een dichte mat en door de opbouw van een dikke strooisellaag).** De soort is gevoelig voor vorst en vormt nu een laag risico (1), maar kan bij het warmer worden van de winters een potentieel risico voor de beschermde ecosystemen in de kust vormen.

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=1010&fr=1&sts=sss&lang=EN>
<http://ntrs.nasa.gov/archive/nasa/casi.ntrs.nasa.gov/19880008764.pdf#search=%22schmalzer%20and%20hinkle%20carpobrotus%22>

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen aanwijsbare effecten op ecosysteemdiensten.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Geen overige schade bekend.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet

Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 2: **2.9 Sierplanten**

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: **Verbod op verkoop, voorlichting, controle op dumpen van tuinafval, handhaving.**

Ja, door:

Pathway 1: **6.1 Secundaire natuurlijke verspreiding via zeewater**

Nee, want: **Natuurlijke verspreiding is moeilijk tegen te gaan.**

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1: **Bedrijfsleven: beperkt handelsproduct voor hoveniers. Handhavende diensten: controle van leveranciers.**

Pathway 2: **Terreinbeheerders: controle van terrein en beheer.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: **In de kustzone van Zuid-Holland en Zeeuwse eilanden.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: <http://waarneming.nl/>

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet

Ja, noem de mogelijke maatregelen: **Bij de eerste vestigingen is eliminatie goed mogelijk door afgraven van de groeiplaatsen. Wel bestaat er kans op nieuwe vestiging via de zee.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=1010&fr=1&sts=sss&lang=EN>

Vraag 8: Schatting eliminatiekosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **De omvang van de huidige groeiplaatsen zijn zeer beperkt.**

Broncodering: **DOP**

Vraag 9: Omvang ongewenste bijeffecten eliminatie

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **0**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten:

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **DOP**

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen:

Ja, met name door de volgende maatregelen: **Uittrekken van planten en verwijderen van de mat van planten. Herhaaldelijk controleren en herhalen. Achtergebleven strooisellaag kan een goed kiembed vormen voor andere invasieve soorten.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=1010&fr=1&sts=sss&lang=EN>

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Beperkte omvang populatie en de soort is vorstgevoelig.**

Broncodering: **RA DOP**

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 0

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten:

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: DOP

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: Geen positieve effecten bekend.

Broncodering: DOP

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: Alle lidstaten met kustzones, uitgezonderd Scandinavië.

Broncodering: RA

Gebruikte literatuur: <http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=1010&fr=1&sts=sss&lang=EN>

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: Mogelijke hoge risico's voor biodiversiteit als het warmer wordt.

Broncodering: DOP

Literatuurlijst

<http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=1010&fr=1&sts=sss&lang=EN>

<http://ntrs.nasa.gov/archive/nasa/casi.ntrs.nasa.gov/19880008764.pdf#search=%22schmalzer%20and%20hinkle%20carpobrotus%22>

<http://ias.biodiversity.be/species/show/118>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Pampasgras**
Wetenschappelijke naam: *Cortaderia selloana*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: Pampasgras gedraagt zich invasief in Zuid-Europa, maar breidt zich ook uit in het Verenigd Koninkrijk. De soort wordt in Nederland sinds lang in tuinen aangeplant. Verwildering treedt in Nederland in geringe mate op en dan nog voornamelijk op ruderaal gebied in het stedelijk gebied. Dit zijn niet de groeiplaatsen van beschermde en bedreigde soorten.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://www.nonnativespecies.org/factsheet/factsheet.cfm?speciesId=919>
http://www.europe-aliens.org/pdf/Cortaderia_selloana.pdf
<http://waarneming.nl/soort/view/143942>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **De soort verwildert in Nederland slechts zeer beperkt. Ruderaal gebied vallen niet onder beschermde ecosystemen.**

Broncodering: **DOP**

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen aanwijsbare effecten op ecosystemendiensten.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Gezondheid: de soort kan oppervlakkige wondjes veroorzaken. Is als grasachtige allergeen.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/11872#20077201840>

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Frankrijk, Spanje, Ierland, Italië, Portugal, UK. Deze soort gedraagt zich daar zeer invasief.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/11872#20077201840>

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Soort heeft in Nederland een relatief geringe verspreiding ondanks het veelvuldig gebruik in tuinen. Is beheersbaar.**

Broncodering: **DOP**

Literatuurlijst

<http://www.nonnativespecies.org/factsheet/factsheet.cfm?speciesId=919>

http://www.europe-aliens.org/pdf/Cortaderia_selloana.pdf

<http://www.cabi.org/isc/datasheet/11872#20077201840>

<http://waarneming.nl/soort/view/143942>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: Dwergmispel (groep kleinbladige struikvormende cotoneasters)

Wetenschappelijke naam: *Cotoneaster dielsianus*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: Miriam Scherpenisse

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): 3

Uitleg en onderbouwing: Competitie: Deze soort gedraagt zich invasief in de soortenrijke milieus van kalkgraslanden, duinen, grijze duinen en mogelijke witte duinen. Wordt door giftigheid gemeden door grazers, regulier beheer werkt niet. Daardoor kunnen beschermde en bedreigde soorten in deze habitats aangetast worden. Deze soort is langzaam aan het toenemen in Nederland.

Broncodering: DOP

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): 3

Uitleg en onderbouwing: Deze soort vormt een probleem voor kalkgraslanden, duinen, grijze duinen, mogelijke witte duinen, bosranden van duinbossen, mogelijk ook bossen op Veluwe in N2000-gebied.

Broncodering: DOP

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): 0

Uitleg en onderbouwing: Geen aanwijsbare effecten op ecosystemendiensten.

Broncodering: DOP

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: Geen overige schade bekend.

Broncodering: DOP

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet

Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: **2.9 Sierplanten**

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: **Verbod op handel. Deze soort is echter al wijdverspreid in tuinen en parken aanwezig en behoort tot de gewaardeerde tuinplanten. Zaden kunnen door vogels worden verspreid. Controle en verwijdering van illegaal gedumpt tuinafval. Voorlichting aan eigenaars.**

Ja, door:

Pathway 2: **6.1 Secundaire natuurlijke verspreiding door vogels**

Nee, want: **Natuurlijke verspreiding is moeilijk tegen te gaan.**

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1: **Bedrijfsleven: beperking van handel. Terrein-eigenaren: verwijderen van planten uit hun terrein**

Pathway 2: **Niet van toepassing.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: **Verspreid over meeste provincies, maar wordt door de taxonomische verwarring vaak niet herkend of gedetermineerd. De soort is langzaam aan het toenemen.**

Broncodering: **DOC, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://www.verspreidingsatlas.nl/5557>

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet: **Deze cotoneaster wordt veel toegepast in het stedelijk groen, zodat er waarschijnlijk altijd zaadbronnen blijven.**

Ja, noem de mogelijke maatregelen:

Broncodering: **DOP**

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen:

Ja, met name door de volgende maatregelen: **Mechanisch uittrekken, afvoeren, afplaggen.**

Broncodering: **DOP**

Gebruikte literatuur:

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

>€1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Deze groep van cotoneasters komt wijdverspreid voor en het vraagt intensief beheer om deze soort onder de duim te houden. Hoe langer er gewacht wordt met beheer hoe meer de kosten toenemen.**

Broncodering: **DOP**

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **1: Verstoring van kwetsbare gemeenschappen door betreding en insporing.**

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **DOP**

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Geen aanwijzingen.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Oostenrijk, Duitsland, UK en België. Bedreiging van kwetsbare en schaarse habitats (duingraslanden, kalkgraslanden en gemeenschappen van rotsmilieus).**

Broncodering: DOP

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: Bij verspreiding zijn veel actoren aanwezig en er is een gecoördineerde actie nodig. De status op de lijst ondersteunt daarin.

Broncodering: DOP

Literatuurlijst

<http://www.verspreidingsatlas.nl/5557>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Vlakke dwergmispel en andere kleinbladige cotoneasters**

Wetenschappelijke naam: *Cotoneaster horizontalis* e.a.

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: Vlakke dwergmispel komt voor in stedelijk gebied op muren, spoorwegemplacements en zanddepots. In België breidt de soort zich sterk uit in de kust en in de kalkgebieden. Ook in Oostenrijk, Duitsland, UK en Zwitserland komt de soort voor in kalkgraslanden. In UK staat de soort veel langs kliffen. In Nederland heeft de soort zich gevestigd kalkrotsrichels in de groeven bij Winterswijk en op de Pietersberg. Omdat Cotoneaster giftig is wordt deze soort niet begraasd. In deze soortenrijke systemen kan Cotoneaster de bedreigde en beschermde soorten verdringen.**

Broncodering: **RA NL, RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/49>; Boer 2014

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Vlakke dwergmispel is invasief in kalkgraslanden, rotsmilieus, mergelgroeven en duingraslanden. Deze behoren tot de beschermde habitats van N2000.**

Broncodering: **RA NL, RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/49>; Boer 2014

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen aanwijsbare effecten op ecosystemendiensten.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Cotoneaster-soorten kunnen drager zijn van bacterievuur, dat zeer schadelijk is voor de fruitteelt. De cotoneasters die echter nu in de handel worden aangeboden zouden hier echter niet meer aan bijdragen. Cotoneaster kan eczeem veroorzaken**

Broncodering: **RA NL**

Gebruikte literatuur: **Boer 2014; <http://www.tuinieren.nl/plant/dwergmispel-cotoneaster>**

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet
Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: 2.9 Sierplanten

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: **Verbod op handel. Deze soort is echter al wijdverspreid in tuinen en parken aanwezig en behoort tot de gewaardeerde tuinplanten. Zaden kunnen door vogels worden verspreid. Controle en verwijdering van illegaal gedumpt tuinafval. Voorlichting aan eigenaars.**

Ja, door:

Pathway 2: 6.1 Secundaire natuurlijke verspreiding door vogels

Nee, want: **Natuurlijke verspreiding is moeilijk tegen te gaan.**

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1: **Bedrijfsleven: beperking van handel. Terrein-eigenaren: verwijderen van planten uit hun terrein.**

Pathway 2: **Niet van toepassing.**

Broncodering: **RA NL, DOP**

Gebruikte literatuur: **Boer 2014**

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: **Soort is aangetroffen op kalkhelling in Zuid-Limburg en in Winterswijk, daarnaast komt de soort verspreid over heel Nederland voor, meestal in urbaan gebied, maar ook in landelijk gebied, kust en heide.**

Broncodering: **DOC, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet: **Vlakke dwergmispel is een veelgebruikte tuinplant, die tot verwildering kan blijven leiden. De soort is lastig te verwijderen.**

Ja, noem de mogelijke maatregelen:

Broncodering: **RA NL**

Gebruikte literatuur: **Boer, 2014**

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen:

Ja, met name door de volgende maatregelen: **Cotoneaster is lastig te verwijderen, maar beheer is mogelijk. Mechanische bestrijding: Verwijderen van planten met wortel en al, nacontrole en beheer, eventueel in combinatie met chemische bestrijding of afdekken met plastic. Of voorkomen dat plant zaden vormt door maaien.**

Broncodering: **RA NL, DOP**

Gebruikte literatuur: **Boer 2014**

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Er zijn veel verspreide groeiplaatsen, veel eigenaars (tuinen en parken), en standplaatsen zonder duidelijke eigenaar. Plant laat zich moeilijk uitroeien, er is intensief beheer nodig en langdurige nacontrole.**

Broncodering: **DOP**

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **1: Betreding en beschadiging van de zode.**

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **RA NL, DOP**

Gebruikte literatuur: **Boer, 2014**

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Geen positieve effecten bekend.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Oostenrijk, Duitsland, UK en België. Bedreiging van kwetsbare en schaarse habitats (duingraslanden, kalkgraslanden en gemeenschappen van rotsmilieus).**

Broncodering: **RA NL, RA, DOP**

Gebruikte literatuur: **Boer 2014; <http://ias.biodiversity.be/species/show/49>**

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Bij verspreiding zijn veel betrokkenen en er is een gecoördineerde actie nodig. De status op de lijst ondersteunt daarin.**

Broncodering: **DOP**

Literatuurlijst

Boer, E. 2014. Risk Assesment Cotoneaster. Naturalis Biodiversity Centre, Leiden, 20 pp.

<http://ias.biodiversity.be/species/show/49>

<http://www.tuinieren.nl/plant/dwergmispel-cotoneaster>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: *Crocsmia*

Wetenschappelijke naam: *Crocsmia x crocosmiiflora*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: *Miriam Scherpenisse*

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): 1

Uitleg en onderbouwing: De soort wordt in het buitenland gezien als gematigd invasief. In Ierland en Cornwall gedraagt *Crocsmia* zich gematigd invasief op kusthellingen. De soort is winterhard, maar de generatieve voortplanting is waarschijnlijk wel gevoelig voor vorst. In Nederland groeit *Crocsmia* in stedelijk gebied, wegbermen en bosranden, op plekken waar tuinafval gedumpt wordt. Nieuwe vestigingen zijn afhankelijk van het dumpen van plantmateriaal. De schade aan beschermde soorten is hier beperkt.

Broncodering: RA, DOC, DOP

Gebruikte literatuur: http://www.brc.ac.uk/gbnn_admin/index.php?q=node/204
<http://waarneming.nl>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): 1

Uitleg en onderbouwing: In Ierland en Cornwall gedraagt *Crocsmia* zich gematigd invasief op kusthellingen. De soort is winterhard, maar de generatieve voortplanting is waarschijnlijk wel gevoelig voor vorst. Nieuwe vestigingen zijn afhankelijk van het dumpen van plantmateriaal. In Nederland is deze soort beperkt tot stedelijk gebied en verstoorde plekken. De schade aan beschermde ecosystemen is hier beperkt.

Broncodering: RA, DOC, DOP

Gebruikte literatuur: http://www.brc.ac.uk/gbnn_admin/index.php?q=node/204
<http://waarneming.nl>

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): 0

Uitleg en onderbouwing: Geen aanwijsbare effecten op ecosysteemdiensten.

Broncodering: DOP

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: Geen overige schade bekend.

Broncodering: DOP

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Ierland en Groot-Brittannië, invasieve soort van kustzones en heggen.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.brc.ac.uk/gbnn_admin/index.php?q=node/204

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Geen probleemsoort in Nederland.**

Broncodering: **DOP**

Literatuurlijst

http://www.brc.ac.uk/gbnn_admin/index.php?q=node/204

http://waarneming.nl/soort/view/81658?waardplant=0&poly=1&from=2000-01-01&to=2015-03-04&prov=0&maand=0&rows=20&os=0&hide_hidden=0

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Stekelaugurk (Egelkomkommer)**

Wetenschappelijke naam: *Echinocystis lobata*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: Stekelaugurk is een invasieve soort in het rivierengebied en natte ruigtes in Duitsland en Oost-Europa. Hierin komen doorgaans weinig beschermde soorten voor.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Echinocystis_lobata.pdf

<http://ias.biodiversity.be/species/show/53>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **2**

Uitleg en onderbouwing: **Stekelaugurk is een snelgroeïende plant in oeverzones en inundatievlaktes, bosranden en kapvlaktes en kan de inheemse begroeiing over een grote oppervlakte overwoekeren. Deze kunnen binnen N2000-gebied liggen, zoals ooibossen, ruigtes en moerassen. Deze soort heeft in 20 jaar tijd Oost en Midden Europa gekoloniseerd. Extrapolerend vanuit huidige verspreiding vormt Stekelaugurk een mogelijke bedreiging voor ruigtes en hard- en zachthout ooibos. De soort staat echter ook bekend als een koudekiemer, waarvoor het Nederlandse klimaat mogelijk niet koud genoeg is. Of deze soort daadwerkelijk in Nederland kan vestigen is nog onbekend.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Echinocystis_lobata.pdf

Rothmahler et al. 2005

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen aanwijsbare effecten op ecosysteemdiensten.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **De plant bevat giftige bestanddelen.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Echinocystis_lobata.pdf

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet
Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: 6.1 Secundaire natuurlijke verspreiding

Nee, want: Natuurlijke verspreiding via rivieren is moeilijk tegen te gaan.

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Pathway 2: 2.9 Sierplanten

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Verbod op handel van zaad en planten. Voorlichting. Controle en verwijderen van gedumpt tuinafval. Zaad blijft waarschijnlijk verkrijgbaar bij hobbyisten. Vrucht wordt gebruikt voor bloemsierkunst.

Ja, door:

Pathway 3: 2.3 Botanische tuinen

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Voorlichting, controle en verwijderen van gedumpt tuinafval.

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 2

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1: Niet van toepassing

Pathway 2: Bedrijfsleven: kwekers, handel en bloemisten hebben last van verbod.

Eigenaren: zorgvuldig met soort in tuinafval omgaan. Terrein- en waterbeheerders: controleren op verwildering, organiseren van voorlichting. Handhavende diensten: controleren tuinafval.

Pathway 3: Terrein- en waterbeheerders: controleren op verwildering, verwijderen van zaailingen. Organiseren van voorlichting.

Broncodering: RA

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Echinocystis_lobata.pdf
<http://tuinzaden.info>

Onderdeel III. Handlingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: **Soort wordt niet genoemd in verspreidingsdatabanken.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: <http://waarneming.nl/>
<http://www.verspreidingsatlas.nl/>

Vraag 6: Vestiging in Nederland reëel?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Vestigingsplaatsen in Duitsland en Oost-Europa hebben veel overeenkomst met Nederlandse situatie. Snelle toename in Oost en Midden Europa. Het is echter ook een koudekiemer. Of de soort zich in Nederland kan vestigen is nog onbekend.**

Broncodering: **DOP, RA**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Echinocystis_lobata.pdf
Rothmahler et al. 2005

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet: **Hervestiging is altijd mogelijk via riviersystemen.**

Ja, noem de mogelijke maatregelen:

Broncodering: **DOP**

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen: **Verwijderen en controle op zaailingen.**

Ja, met name door de volgende maatregelen:

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Echinocystis_lobata.pdf

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< **€100.000**

€100.000 – €1.000.000
> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Nog weinig groeiplaatsen verwacht, dus de omvang van de maatregelen is beperkt.**

Broncodering: **DOP**

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **1: Betreding en fysieke verstoring van begroeiing ter plaatse.**

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **DOP**

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Geen positieve effecten bekend.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Duitsland, Oostenrijk, Tsjechië. Stekelaugurk is daar een snelle verspreider.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Klimatologisch ondervindt de soort waarschijnlijk beperkingen.**

Broncodering: **DOP**

Literatuurlijst

Rothmahler, W., E.J. Jäger & K. Werner, 2005: Exkursionsflora von Deutschland. Band 4. Gefäßpflanzen: Kritische Band. 10. Auflage. Spectrum Akademischer Verlag, Elsevier, München. (p.254)

http://www.europe-aliens.org/pdf/Echinocystis_lobata.pdf

<http://ias.biodiversity.be/species/show/53>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Japanse duizendknoop**

Wetenschappelijke naam: *Fallopia japonica*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Algemene opmerking: het is nog onbekend of de Japanse duizendknoop vruchtbare zaden vormt en zich met zaad kan verspreiden.

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie:** de soort kan snel omvangrijke en dichte populaties vormen. **Japanse duizendknoop** kan daarbij ruderaal gemeenschappen, half natuurlijke graslanden en open bossen of bosranden en oevers koloniseren. Daarbij kan de soort een bedreiging vormen voor daarin voorkomende bedreigde en/of beschermde soorten flora of fauna, zoals bosmieren, vlinders en insecten.

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/9>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Japanse duizendknoop** kan door zijn groeiwijze een bedreiging vormen voor **graslanden en ruigtes (H6430 of H6510)** en **droge en natte alluviale bossen (H91E0 en *H91F0)**. Kan gemakkelijk door het water verspreid worden. De soort kan zich zeer gemakkelijk verspreiden door maairesten of delen van de wortelstokken. Wortelstokken en stam breken gemakkelijk. De soort beïnvloedt zijn standplaats door het vastleggen van organisch materiaal en voedingsstoffen.

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/9>

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Culturele diensten: Recreatie en natuurbeleving,** de soort geeft een **slordig aanzien**.

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/9>

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Wortels kunnen schade aan funderingen, verharding, muren, leidingen en gebouwen toebrengen. Schade aan verkeersveiligheid door ontnemen van het zicht op de**

wegen. Economische schade door toegenomen maaibeheer om verkeersveiligheid te handhaven. Door het wegconcurreren van de (gras)vegetatie op dijken, oevers en andere taluds kan Japanse duizendknoop in de winterperiode erosie veroorzaken. Economische schade aan jonge aanplant in bosbouw.

Broncodering: RA DOC

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/9>; De Groot et al. 2011

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet

Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: 4.5 Grote (landbouw / grondverzet / graaf) machines en toebehoren

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Nauwkeurig maaien en afvoeren van maaisel. Voorlichting. Soms is onduidelijk wie verantwoordelijk is voor bepaalde (ruderaal) groeiplaatsen.

Ja, door:

Pathway 2: 3.10 Transport van habitat materiaal (grond, vegetatie, ...)

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Grondtransport vormt een belangrijke bron van verspreiding. Grond zeven voor hergebruik of alleen hergebruik >3m ondergronds. Ontwikkelen van richtlijn of wetgeving voor duizendknoop-vrije grond gewenst. Voorlichting.

Ja, door:

Pathway 3: 2.9 Sierplanten

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Verbod op handel. Verminderen van het dumpen van tuinafval door voorlichting aan eigenaars. Controleren en snel handelen bij aangetroffen tuinafval.

De stengels worden ook gebruikt voor bloemschikken. Voorkomen van dumpen van afval door voorlichting en verbod op gebruik van duizendknoop.

Ja, door:

Pathway 4: 5.1 Verbinden van waterwegen (via rivieren)

Nee, want: Verspreiding via het water is niet tegen te gaan met beheer.

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 3

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1:

Bedrijfsleven: Hogere kosten beheer en onderhoud. Beperking van mogelijkheden assortiment door verbod.

Eigenaars: verhoogde kosten van beheer en onderhoud.

Terrein/waterbeheerders: extra inspanning en kosten: geven van voorlichting aan uitvoerders, hogere kosten van beheer en onderhoud.

Pathway 2:

Eigenaars: verhoogde kosten voor gebruik van grond van elders.

Handhavende diensten: verhoogde inspanning en kosten voor controle op schone grond.

Terrein/waterbeheerders: verhoogde kosten van grondverplaatsing.

Pathway 3:

Eigenaars: extra kosten en/of inspanning voor verantwoord afvoeren van plantmateriaal.

Handhavende diensten: geven van voorlichting en controleren op tuinafval.

Terreineigenaars: verhoogde inspanning en kosten voor het geven van voorlichting en voor ruimen van gedumpt tuinafval.

Pathway 4: Niet van toepassing.

Broncodering: RA DOC

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: Is in bijna alle km hokken aanwezig. Het is nog onbekend of de Japanse duizendknoop vruchtbare zaden vormt en zich met zaad kan verspreiden.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: <http://www.verspreidingsatlas.nl/2487#>

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet: De soort is te wijd verspreid en lastig om te bestrijden.

Ja, noem de mogelijke maatregelen:

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen: **Beheer is altijd arbeids-/kostenintensief en vereist een lange adem. Dat is niet overal mogelijk.**

Chemische bestrijding in combinatie met maaien gedurende minstens drie jaar is mogelijk effectief, tevens kan injectie van glyfosaat in stengels toegepast worden. Op kleine zandige locaties is afgraven (tot 3 m. diep) en zeven van grond een optie. Afdekken met dik worteldoek of plastic gedurende drie jaar is geschikt voor grote locaties met weinig hoge obstakels, waar afgraven en maaien geen opties zijn. Maaien is een optie, mits bij zeer hoge maaifrequentie en bij zorgvuldige afvoer van het plantmateriaal. Biologische bestrijding met aardvlo lijkt kansrijk.

Ja, met name door de volgende maatregelen:

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: **De Groot et al. 2011**

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> **€1.000.000**

Geef hierbij een korte uitleg: **Beheer is intensief, zowel in arbeid als in kosten, er is veel nacontrole en herhaling nodig, en het gaat om veel groeiplaatsen.**

Broncodering: **DOP**

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **2**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling: **1: Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen kan leiden tot aantasting van andere soorten.**

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **2: Vergraving en afdekken van grond kan leiden tot verstoring van inheemse soorten. Betreding en berijden met zwaar materieel kan leiden tot beschadiging van de plaatselijke begroeiing.**

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **DOP**

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Geen positieve effecten bekend.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Alle lidstaten**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Zeer urgente en actuele probleemsoort.**

Broncodering: **DOP**

Literatuurlijst

De Groot, C., J. Oldenburger, P & Janssen, 2011. Invasieve plantensoorten. Handreikingen voor het beheer. Reuzenberenklauw, Reuzebalsemien, Japanse duizendknoop, Amerikaanse vogelkers, Hemelboom, Pontische rododendron. Stichting Probos.

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Sachalinse duizendknoop**

Wetenschappelijke naam: *Fallopia sachalinensis*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Algemene opmerking: het is nog onbekend of de Sachalinse duizendknoop vruchtbare zaden vormt en zich met zaad kan verspreiden.

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie:** de soort kan snel omvangrijke en dichte populaties vormen. **Sachalinse duizendknoop** kan daarbij ruderaal gemeenschappen, half natuurlijke graslanden en open bossen of bosranden en oevers koloniseren. Daarbij kan de soort een bedreiging vormen voor daarin voorkomende bedreigde en/of beschermde soorten flora of fauna, zoals bosmieren, vlinders en insecten.

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/9>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Sachalinse duizendknoop** kan door zijn groeiwijze een bedreiging vormen voor graslanden (H6430 of H6510) en droge en natte alluviale bossen (H91E0 en *H91F0). Kan gemakkelijk door het water verspreid worden. De soort kan zich zeer gemakkelijk verspreiden door maai-resten of delen van de wortelstokken. Wortelstokken en stam breken gemakkelijk. De soort beïnvloedt zijn standplaats door het vastleggen van organisch materiaal en voedingsstoffen.

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/9>

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Culturele diensten:** Recreatie, natuurbeleving, de soort geeft een slordig aanzien.

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/9>

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Wortels** kunnen schade aan funderingen, verharding, muren, leidingen en gebouwen toebrengen. Schade aan verkeersveiligheid door ontnemen van het zicht op de wegen. Economische schade door toegenomen maai-beheer om verkeersveiligheid te handhaven. Door het

wegconcurreren van de (gras)vegetatie op dijken, oevers en andere taluds kan duizendknoop in de winterperiode erosie veroorzaken. Economische schade aan jonge aanplant in bosbouw

Broncodering: RA DOC

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/9>; De Groot et al. 2011

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet

Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: 4.5 Grote (landbouw / grondverzet / graaf) machines en toebehoren

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Nauwkeurig maaien en afvoeren van maaisel. Voorlichting. Soms is onduidelijk wie verantwoordelijk is voor bepaalde (ruderaal) groeiplaatsen.

Ja, door:

Pathway 2: 3.10 Transport van habitat materiaal (grond, vegetatie, ...)

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Grondtransport vormt een belangrijke bron van verspreiding. Grond zeven voor hergebruik of alleen hergebruik >3m ondergronds. Ontwikkelen van richtlijn of wetgeving voor duizendknoop-vrije grond gewenst. Voorlichting.

Ja, door:

Pathway 3: 2.9 Sierplanten

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Verbod op handel. Verminderen van het dumpen van tuinafval door voorlichting aan eigenaars. Controleren en snel handelen bij aangetroffen tuinafval.

De stengels worden ook gebruikt voor bloemschikken. Voorkomen van dumpen van afval door voorlichting en verbod op gebruik van duizendknoop.

Ja, door:

Pathway 4: 5.1 Verbinden van waterwegen (via rivieren)

Nee, want: Verspreiding via het water is niet tegen te gaan met beheer.

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 3

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1:

Bedrijfsleven: hogere kosten beheer en onderhoud. Beperking van mogelijkheden assortiment door verbod.

Eigenaars: verhoogde kosten van beheer en onderhoud.

Terrein/waterbeheerders: extra inspanning en kosten: geven van voorlichting aan uitvoerders, hogere kosten van beheer en onderhoud.

Pathway 2:

Eigenaars: verhoogde kosten voor gebruik van grond van elders.

Handhavende diensten: verhoogde inspanning en kosten voor controle op schone grond.

Terrein/waterbeheerders: verhoogde kosten van grondverplaatsing.

Pathway 3:

Eigenaars: extra kosten en/of inspanning voor verantwoord afvoeren van plantmateriaal.

Handhavende diensten: Geven van voorlichting en controleren op tuinafval.

Terreineigenaars: verhoogde inspanning en kosten voor het geven van voorlichting en voor ruimen van gedumpt tuinafval.

Pathway 4: Niet van toepassing.

Broncodering: RA DOC

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: Is in bijna alle km hokken aanwezig. Het is nog onbekend of de Sachalinse duizendknoop vruchtbare zaden vormt en zich met zaad kan verspreiden.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: <http://www.verspreidingsatlas.nl/2487#>

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet: De soort is te wijd verspreid en te lastig om te bestrijden.

Ja, noem de mogelijke maatregelen:

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen: **Beheer is altijd arbeids-/kostenintensief en vereist een lange adem. Dat is niet overal mogelijk.**

Chemische bestrijding in combinatie met maaien gedurende minstens drie jaar is mogelijk effectief, tevens kan injectie van glyfosaat in stengels toegepast worden. Op kleine zandige locaties is afgraven (tot 3 m. diep) en zeven van grond een optie. Afdekken met dik worteldoek of plastic gedurende drie jaar is geschikt voor grote locaties met weinig hoge obstakels, waar afgraven en maaien geen opties zijn. Maaien is een optie, mits bij zeer hoge maaifrequentie en bij zorgvuldige afvoer van het plantmateriaal. Biologische bestrijding met aardvlo lijkt kansrijk.

Ja, met name door de volgende maatregelen:

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: **De Groot et al. 2011**

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> **€1.000.000**

Geef hierbij een korte uitleg: **Beheer is intensief, zowel in arbeid als in kosten, er is veel nacontrole en herhaling nodig en het gaat om veel groeiplaatsen.**

Broncodering: **DOP**

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **2**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling: **1: Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen kan leiden tot aantasting van andere soorten.**

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **2: Vergraving en afdekken van grond kan leiden tot verstoring van inheemse soorten. Betreding en berijden met zwaar materieel kan leiden tot beschadiging van de plaatselijke begroeiing.**

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **DOP**

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Geen positieve effecten bekend.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Alle lidstaten.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Zeer urgente en actuele probleemsoort.**

Broncodering: **DOP**

Literatuurlijst

De Groot, C., J. Oldenburger & P. Janssen, 2011. Invasieve plantensoorten. Handreikingen voor het beheer. Reuzenberenklauw, Reuzebalsemien, Japanse duizendknoop, Amerikaanse vogelkers, Hemelboom, Pontische rododendron. Stichting Probos.

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Boheemse duizendknoop**

Wetenschappelijke naam: *Fallopia x bohemica*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: de soort kan snel omvangrijke en dichte populaties vormen. Boheemse duizendknoop kan daarbij ruderaal gemeenschappen, half natuurlijke graslanden en open bossen of bosranden en oevers koloniseren. Daarbij kan de soort een bedreiging vormen voor daarin voorkomende bedreigde en/of beschermde soorten flora of fauna, zoals bosmieren, vlinders en insecten.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/9>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: ***Fallopia x bohemica* is van de drie grote duizendknopen het meest invasief. De soort kan door zijn groeiwijze een bedreiging vormen voor graslanden en ruigtes (H6430 of H6510) en droge en natte alluviale bossen (H91E0 en *H91F0). Kan gemakkelijk door het water verspreid worden. De soort kan zich zeer gemakkelijk verspreiden door maairesten of delen van de wortelstokken. Wortelstokken en stam breken gemakkelijk. De soort beïnvloedt zijn standplaats door het vastleggen van organisch materiaal en voedingsstoffen.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/9>

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Culturele diensten: Recreatie en natuurbeleving, de soort geeft een slordig aanzien**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/9>

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Wortels kunnen schade aan funderingen, verharding, muren, leidingen en gebouwen toebrengen. Schade aan verkeersveiligheid door ontnemen van het zicht op de wegen/economische schade door toegenomen maaibeheer om verkeersveiligheid te handhaven. Door het**

wegconcurreren van de (gras)vegetatie op dijken, oevers en andere taluds kan duizendknoop in de winterperiode erosie veroorzaken. Economische schade aan jonge aanplant in bosbouw.

Broncodering: RA DOC

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/9>; De Groot et al. 2011

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet

Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: 4.5 Grote (landbouw / grondverzet / graaf) machines en toebehoren

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Nauwkeurig maaien en afvoeren van maaisel. Voorlichting. Soms is onduidelijk wie verantwoordelijk is voor bepaalde (ruderaal) groeiplaatsen.

Ja, door:

Pathway 2: 3.10 Transport van habitat materiaal (grond, vegetatie, ...)

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Grondtransport vormt een belangrijke bron van verspreiding. Grond zeven voor hergebruik of alleen hergebruik >3m ondergronds. Ontwikkelen van richtlijn of wetgeving voor duizendknoop-vrije grond gewenst. Voorlichting.

Ja, door:

Pathway 3: 2.9 Sierplanten

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Verbod op handel. Verminderen van het dumpen van tuinafval door voorlichting aan eigenaars. Controleren en snel handelen bij aangetroffen tuinafval.

De stengels worden ook gebruikt voor bloemschikken. Voorkomen van dumpen van afval door voorlichting en verbod op gebruik van duizendknoop.

Ja, door:

Pathway 4: 5.1 Verbinden van waterwegen (via rivieren)

Nee, want: Verspreiding via het water is niet tegen te gaan met beheer.

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 3

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1:

Bedrijfsleven: hogere kosten beheer en onderhoud. Beperking van mogelijkheden assortiment door verbod.

Eigenaars: verhoogde kosten van beheer en onderhoud.

Terrein/waterbeheerders: extra inspanning en kosten: geven van voorlichting aan uitvoerders, hogere kosten van beheer en onderhoud.

Pathway 2:

Eigenaars: verhoogde kosten voor gebruik van grond van elders.

Handhavende diensten: verhoogde inspanning en kosten voor controle op schone grond.

Terrein/waterbeheerders: verhoogde kosten van grondverplaatsing.

Pathway 3:

Eigenaars: extra kosten en/of inspanning voor verantwoord afvoeren van plantmateriaal.

Handhavende diensten: Geven van voorlichting en controleren op tuinafval.

Terreineigenaars: verhoogde inspanning en kosten voor het geven van voorlichting en voor ruimen van gedumpt tuinafval.

Pathway 4: Niet van toepassing.

Broncodering: RA DOC

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: Is in bijna alle km hokken aanwezig. De hybride heeft een wijdere verspreiding dan *F. japonica* en *F. sachalinensis*.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: <http://www.verspreidingsatlas.nl/2487#>

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet: De soort is te wijd verspreid en te lastig om te bestrijden. De hybride is lastiger nog te bestrijden dan de ouders.

Ja, noem de mogelijke maatregelen:

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011

<http://www.cabi.org/isc/datasheet/108332>

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen: Beheer is altijd arbeids-/kostenintensief en vereist een lange adem. Dat is niet overal mogelijk.

Chemische bestrijding in combinatie met maaien gedurende minstens drie jaar is mogelijk effectief, tevens kan injectie van glyfosaat in stengels toegepast worden. Op kleine zandige locaties is afgraven (tot 3 m. diep) en zeven van grond een optie. Afdekken met dik worteldoek of plastic gedurende drie jaar is geschikt voor grote locaties met weinig hoge obstakels, waar afgraven en maaien geen opties zijn. Maaien is een optie, mits bij zeer hoge maaifrequentie en bij zorgvuldige afvoer van het plantmateriaal. Biologische bestrijding met aardvlo lijkt kansrijk.

Ja, met name door de volgende maatregelen:

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: Beheer is intensief, zowel in arbeid als in kosten, er is veel nacontrole en herhaling nodig en het gaat om veel groeiplaatsen.

Broncodering: DOP

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 2

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling: 1: Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen kan leiden tot aantasting van andere soorten.

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: 2: Vergraving en afdekken van grond kan leiden tot verstoring van inheemse soorten. Betreding en berijden met zwaar materieel kan leiden tot beschadiging van de plaatselijke begroeiing.

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: DOP

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: Geen positieve effecten bekend.

Broncodering: DOP

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Alle lidstaten.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Zeer urgente en actuele probleemsoort.**

Broncodering: **DOP**

Literatuurlijst

De Groot, C., J. Oldenburger & P. Janssen, 2011. Invasieve plantensoorten. Handreikingen voor het beheer. Reuzenberenklauw, Reuzebalsemien, Japanse duizendknoop, Amerikaanse vogelkers, Hemelboom, Pontische rododendron. Stichting Probos

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Pennsylvaanse es**
Wetenschappelijke naam: *Fraxinus pennsylvanica*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: In Duitsland, Oostenrijk, Tsjechië, Polen en Hongarije heeft de soort zich gevestigd en wordt daar als invasief beschouwd. De soort kan vanuit nabije zaadbronnen gemakkelijk een verstoorde plek koloniseren. Maar zijn impact wordt betwijfeld, gezien de gelijkenis met de inheemse Es. Voor de beschermde/bedreigde soorten vormt deze soort waarschijnlijk nauwelijks een bedreiging, de boom vormt een open kroon en belemmert de verjonging niet echt.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/134>
<http://www.neobiota.de/12643.html>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Zie ook 1. De soort kan goed tegen inundatie (tot 40% van het groeiseizoen). Deze soort wordt in Duitsland en België dan ook als invasief in alluviale bossen (H92E0, *H92F0) beschouwd. In andere oevergemeenschappen lijkt de soort minder competitief te zijn. De bedreiging voor de beschermde habitattypen wordt echter gering geschat, omdat de soort een vergelijkbare plek inneemt als de inheemse Es. Verjonging blijft mogelijk.**

Broncodering: **DOP**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/134>
<http://www.neobiota.de/12643.html>

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen aanwijsbare effecten op ecosysteemdiensten.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.neobiota.de/12643.html>

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Geen overige schade bekend.**

Broncodering: **RA DOP**

Gebruikte literatuur: <http://www.neobiota.de/12643.html>

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Duitsland, wordt daar als een invasief beschouwd.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.neobiota.de/12643.html>

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Geen aanwijsbare bedreiging voor biodiversiteit in Nederland.**

Broncodering: **DOP**

Literatuurlijst

<http://www.neobiota.de/12643.html>

<http://ias.biodiversity.be/species/show/134>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: Parelbes

Wetenschappelijke naam: *Gaultheria mucronata*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: Miriam Scherpenisse

Vragenlijst niet van ingevuld vanwege een gebrek aan informatie.

Onvoldoende informatie over deze soort bekend, ook bij de deskundigen. *Gaultheria mucronata* is in Nederland wel waargenomen, maar bij de melding is aangegeven dat de soort is aangeplant. Het is mogelijk dat deze soort een bedreiging vormt voor veengebieden. Die zijn kwetsbaar, zowel als ecosystemen, als voor bedreigde/beschermde soorten.

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Gunnera (Reuzenrabarber)**

Wetenschappelijke naam: *Gunnera tinctoria*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: Gunnera kan door snelle rhizoomgroei een dichte begroeiing vormen in gebieden met matige tot zware regenval, vorstvrije omstandigheden en relatief kleine temperatuurveranderingen. De soort komt in Europa voor in de kustzones van Ierland, Zuidwest Engeland en het westen van Schotland. Deze omstandigheden komen in Nederland niet voor. Het is zeer onwaarschijnlijk dat Gunnera zich in Nederland invasief gaat gedragen.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/107826>; Gioria & Osborne 2013
http://www.eppo.int/INVASIVE_PLANTS/iap_list/Gunnera_tinctoria.htm

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **De soort komt in Europa voor in de kustzones van Ierland, Zuidwest Engeland het westen van Schotland. Deze omstandigheden komen in Nederland niet voor. Het is zeer onwaarschijnlijk dat Gunnera zich in Nederland invasief gaat gedragen.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/107826>

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen aanwijsbare effecten op ecosystemendiensten.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/107826>

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Geen overige schade bekend.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/107826>

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Ierland.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Het klimaat in Nederland is voor deze soort niet geschikt.**

Broncodering: **DOP**

Literatuurlijst

Gioria, M. & B.A. Osborne, 2013. Biological of the British Isles: *Gunnera tinctoria*. *Journal of Ecology* 101: 243-264.

http://www.eppo.int/INVASIVE_PLANTS/iap_list/Gunnera_tinctoria.htm

<http://www.cabi.org/isc/datasheet/107826>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Reuzenberenklauw**

Wetenschappelijke naam: *Heracleum mantegazzianum*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: Reuzenberenklauw kan grote kolonies vormen. De sterke groeikracht en grote bladeren leiden tot een hoge een schaduwdruk die inheemse plantensoorten kan verdringen. De soort komt voor op vochtige en voedselrijke plaatsen in bermen, langs rivieren, bosranden, extensief beheerde graslanden en ruigtes. Dit zijn plaatsen waar weinig beschermde en bedreigde soorten groeien.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/10>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **2**

Uitleg en onderbouwing: **De grote kolonies kunnen de habitattypen van, zomen en ruigtes (6430) en alluviale bossen (H91E0 en *H91F0) koloniseren, vooral wanneer er sprake is van enige verstoring. In ouder wordende bosgemeenschappen neemt de soort af door competitie met bomen.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/10>

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **De soort kan de erosie van oevers versterken en daarmee de waterregulering verstoren. Beïnvloedt het landschapsbeeld voor recreatie.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: **De Groot et al. 2011**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Reuzenberenklauw kan de erosiegevoeligheid van dijken of taluds vergroten als door competitie in de winter geen gesloten vegetatiedek meer aanwezig is. Volksgezondheid: Reuzenberenklauw kan in combinatie met zonlicht ernstige huidbeschadigingen veroorzaken en het sap kan tot blindheid leiden.**

Broncodering: **RA DOC**

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011; <http://ias.biodiversity.be/species/show/10>

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet

Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: 2.9 Sierplanten

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Tuinafval. Verbod op verkoop en kweek. De soort wordt nu nog steeds bij kwekers aangeboden (2 € p/st). Reuzenberenklauw is echter al wijdverspreid, kan zich door zaad gemakkelijk vestigen en uitbreiden. Wordt ondanks gezondheidsrisico gewaardeerd om sierwaarde. Voorlichting aan eigenaars is wenselijk.

Ja, door:

Pathway 2: 6.1 Secundaire natuurlijke verspreiding

Nee, want: Het zaad kan effectief door water en wind worden verspreid.

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Pathway 3: 4.10 Voertuigen

Nee, want: Treinen en auto's kunnen zaad van andere plaatsen transporteren.

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Pathway 4: 4.5 Grote (landbouw / grondverzet / graaf) machines en toebehoren

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Schonen van machines wanneer die in gebieden met Reuzenberenklauw geweest zijn.

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 2

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1:

Bedrijfsleven: beperking van inkomsten uit verkoop en kweek.

Eigenaars: extra kosten en inspanning om soort uit eigen domein uit te roeien, controle.

Terrein-/waterbeheerders: Extra kosten en inspanning voor voorlichting, controle en verwijderen van soort.

Pathway 2: Niet van toepassing.

Pathway 3: Niet van toepassing.

Pathway 4: **Terrein-/waterbeheerders: extra kosten en inspanning voor schonen van machines.**

Broncodering: **RA DOC**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Heracleum_mantegazzianum.pdf

<http://www.bomenzoeker.nl/plant/1386>

<http://www.verspreidingsatlas.nl/0606>

EPPO 2009

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: **In alle uurhokken van Nederland aanwezig, ook in aangrenzende landen is de soort wijdverspreid.**

Broncodering: **RA DOC**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Heracleum_mantegazzianum.pdf

<http://www.verspreidingsatlas.nl/0606>

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet:

Ja, noem de mogelijke maatregelen: **Reuzenberenklauw is reeds te wijd verspreid, maar technisch goed te bestrijden.**

Broncodering: **RA DOC**

Gebruikte literatuur: <http://www.verspreidingsatlas.nl/0606>

Vraag 8: Schatting eliminatiekosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

>€1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Vooraf vanwege de omvang van de verspreiding is eliminatie kostbaar.**

Broncodering: **DOP**

Vraag 9: Omvang ongewenste bijeffecten eliminatie

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten:

Maatschappelijke onrust: **1: Berenklauw is een mooie plant om te zien en zou weg moeten uit tuinen.**

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: DOP

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen:

Ja, met name door de volgende maatregelen: **Begrazing is een effectief middel, maar kan niet overal worden toegepast. Uitsteken en regelmatig maaien zijn ook effectief. Chemische bestrijding en biologische bestrijding hebben ook effect, maar kunnen niet overal worden toegepast en zijn mogelijk minder effectief dan andere maatregelen. Al deze maatregelen worden gedurende minimaal vier jaar toegepast en gecontroleerd.**

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Vooraf vanwege de omvang van de verspreiding is beheer kostbaar. Het beheer kan effectief zijn maar vraagt een hoge intensiteit.**

Broncodering: DOC / DOP

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 1

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **1: Verstoring door extra maaibeurten en/of begrazing.**

Maatschappelijke onrust: weinig

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: DOP

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Geen aanwijzingen.**

Broncodering: DOC

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **VK, België, Ierland, Denemarken, Franrijk, Duitsland, Oostenrijk, Zweden. Veel voorkomende soort met grote gezondheidsrisico's.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Heracleum_mantegazzianum.pdf

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Deze soort geeft ernstige gezondheidsrisico's.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Heracleum_mantegazzianum.pdf

Literatuurlijst

De Groot, C., J. Oldenburger, P & Janssen, 2011. Invasieve plantensoorten. Handreikingen voor het beheer. Reuzenberenklauw, Reuzebalsemien, Japanse duizendknoop, Amerikaanse vogelkers, Hemelboom, Pontische rododendron. Stichting Probos

EPPO, 2009. EPPO data sheet on Invasive Alien Plants. *Heracleum mantegazzianum*, *Heracleum sosnowskyi* and *Heracleum persicum*. EPPO Bulletin 39:3 pp. 489-499.

http://www.europe-aliens.org/pdf/Heracleum_mantegazzianum.pdf

<http://ias.biodiversity.be/species/show/10>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Perzische berenklaauw**

Wetenschappelijke naam: *Heracleum persicum*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: Perzische berenklaauw kan grote kolonies vormen. De sterke groei-kracht en grote bladeren leiden tot een hoge een schaduwdruk die inheemse plantensoorten kan verdringen. De soort komt voor op vochtige en voedselrijke plaatsen in bermen, langs rivieren, bosranden, extensief beheerde graslanden en ruigtes. Dit zijn plaatsen waar weinig beschermde en bedreigde soorten groeien.**

De soort is binnen Europa nu bekend in Noorwegen, Zweden, Finland, Estland en Groot Brittannië, maar breidt zich in Noorwegen snel uit. De habitats zijn vergelijkbaar met Reuzenberenklaauw, maar Perzische berenklaauw kan in Noorwegen in tegenstelling tot Reuzenberenklaauw ook de kustregionen koloniseren.

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/10>

<http://www.q-bank.eu/Plants/BioloMICS.aspx?Table=Plants%20-%20Species&Rec=984&Fields=All>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **2**

Uitleg en onderbouwing: **De grote kolonies kunnen de habitattypen van, zomen en ruigtes (6430) en alluviale bossen (H91E0 en *H91F0) koloniseren, vooral wanneer er sprake is van enige verstoring. In ouder wordende bosgemeenschappen neemt de soort af door competitie met bomen.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/10>

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **2**

Uitleg en onderbouwing: **De soort kan de erosie van oevers versterken en daarmee de waterregulering verstoren. Beïnvloedt het landschapsbeeld voor recreatie.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: **De Groot et al. 2011**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Perzische berenklaauw kan de erosiegevoeligheid van dijken of taluds vergroten als door competitie in de winter geen gesloten vegetatiedek meer aanwezig is.**

Volksgezondheid: Perzische berenklaauw kan in combinatie met zonlicht ernstige huidbeschadigingen veroorzaken en het sap kan tot blindheid leiden.

Broncodering: RA DOC

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011; <http://ias.biodiversity.be/species/show/10>

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet

Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: 2.9 Sierplanten: tuinafval

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Tuinafval. Verbod op verkoop en kweek. Wordt ondanks gezondheidsrisico gewaardeerd om sierwaarde. Voorlichting aan eigenaars is wenselijk.

Ja, door:

Pathway 2: 6.1 Secundaire natuurlijke verspreiding

Nee, want: Het zaad kan effectief door water en wind worden verspreid.

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Pathway 3: 4.10 Voertuigen

Nee, want: Treinen en auto's kunnen zaad van andere plaatsen transporteren.

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Pathway 4: 4.5 Grote (landbouw / grondverzet / graaf) machines en toebehoren

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Schonen van machines wanneer die in gebieden met Perzische berenklaauw geweest zijn.

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 2

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1: **Bedrijfsleven:** beperking van inkomsten uit verkoop en kweek.

Eigenaars: extra kosten en inspanning om soort uit eigen domein uit te roeien, controle.

Terrein-/waterbeheerders: Extra kosten en inspanning voor voorlichting, controle en verwijderen van soort.

Pathway 2: **Niet van toepassing.**

Pathway 3: Niet van toepassing.

Pathway 4: Terrein-/waterbeheerders: Extra kosten en inspanning voor schonen van machines.

Broncodering: RA DOC

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Heracleum_mantegazzianum.pdf

<http://www.bomenzoeker.nl/plant/1386>

<http://www.verspreidingsatlas.nl/0606>

EPPO 2009

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: Is in Nederland nog niet bekend, maar verwarring met Reuzenberenklaauw (ook in de verkoop), ligt voor de hand.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: <http://waarneming.nl/>, <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Vraag 6: Vestiging in Nederland reëel?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: Vestigingsklimaat van Perzische berenklaauw komt sterk overeen met de Reuzenberenklaauw.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: EPPO 2009

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet:

Ja, noem de mogelijke maatregelen: Mits snel herkend. Verwarring met de Reuzenberenklaauw ligt voor de hand. Hooguit beperkte omvang van de populatie want de soort is immers nog niet aanwezig. Begrazing is een effectief middel, maar kan niet overal worden toegepast. Uitsteken en regelmatig maaien zijn ook effectief. Chemische bestrijding en biologische bestrijding hebben ook effect, maar kunnen niet overal worden toegepast en zijn mogelijk minder effectief dan andere maatregelen. Al deze maatregelen worden gedurende minimaal vier jaar toegepast en gecontroleerd.

Broncodering: RA DOC

Gebruikte literatuur: <http://www.verspreidingsatlas.nl/0606>,

De Groot et al. 2011; http://www.europe-aliens.org/pdf/Heracleum_mantegazzianum.pdf

Vraag 8: Schatting eliminatiekosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000
>€1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Geringe verspreiding en er zijn effectieve maatregelen mogelijk. Door de overeenkomsten met de Reuzenberenklaauw is dit echter een theoretische uitkomst.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: **EPPO 2009**

Vraag 9: Omvang ongewenste bijeffecten eliminatie

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **1: Verstoring door extra maaibeurten en/of begrazing.**

Maatschappelijke onrust: **1: Berenklaauw is een mooie plant om te zien en zou weg moeten uit tuinen.**

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **DOP**

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen:

Ja, met name door de volgende maatregelen: **Begrazing is een effectief middel, maar kan niet overal worden toegepast. Uitsteken en regelmatig maaien zijn ook effectief. Chemische bestrijding en biologische bestrijding hebben ook effect, maar kunnen niet overal worden toegepast en zijn mogelijk minder effectief dan andere maatregelen. Al deze maatregelen worden gedurende minimaal vier jaar toegepast en gecontroleerd.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: **De Groot et al. 2011**

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Vooraf vanwege de beperkte omvang, omdat de soort (waarschijnlijk) nu nog niet voorkomt. Het beheer gelijktrekken met Reuzenberenklaauw.**

Broncodering: **DOC / DOP**

Gebruikte literatuur: **De Groot et al. 2011**

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **1: Verstoring door extra maaibeurten en/of begrazing.**

Maatschappelijke onrust: weinig
Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: DOP

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee
 Ja

Geef een korte toelichting: Geen positieve effecten bekend.

Broncodering: DOP

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee
 Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: UK, België, Ierland, Denemarken, Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk, Zweden. Veel voorkomende soort met grote gezondheidsrisico's.

Broncodering: RA

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Heracleum_mantegazzianum.pdf

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee
 Ja

Geef een onderbouwing: Deze soort geeft ernstige gezondheidsrisico's.

Broncodering: RA DOP

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Heracleum_mantegazzianum.pdf

Literatuurlijst

De Groot, C., J. Oldenburger & P. Jansen, 2011. Invasieve plantensoorten. Handreikingen voor het beheer. Stichting Probos, Wageningen.

EPPO, 2009. EPPO data sheet on Invasive Alien Plants. *Heracleum mantegazzianum*, *Heracleum sosnowskyi* and *Heracleum persicum*. EPPO Bulletin 39:3 pp. 489-499.

<http://www.q-bank.eu/Plants/BioloMICS.aspx?Table=Plants%20-%20Species&Rec=984&Fields=All>
http://www.europe-aliens.org/pdf/Heracleum_mantegazzianum.pdf ??

<http://ias.biodiversity.be/species/show/10> ??

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Sosnowskyi berenklaauw**

Wetenschappelijke naam: *Heracleum sosnowskyi*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: De soort kan grote kolonies vormen. De sterke groei­kracht en grote bladeren leiden tot een hoge een schaduw­druk die in­heemse plantensoorten kan verdringen. De soort komt voor op vochtige en voedselrijke plaatsen in bermen, langs rivieren, bosranden, extensief beheerde graslanden en ruigtes. Dit zijn plaatsen waar weinig beschermd en bedreigde soorten groeien.**

Broncodering: **RA, DOC**

Gebruikte literatuur: **EPPO 2009**

<http://www.nobanis.org/files/factsheets/Heracleum%20sosnowskyi.pdf>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **2**

Uitleg en onderbouwing: **De grote kolonies kunnen de habitattypen van, zomen en ruigtes (6430) en alluviale bossen (H91E0 en *H91F0) koloniseren, vooral wanneer er sprake is van enige verstoring. In ouder wordende bosgemeenschappen neemt de soort af door competitie met bomen.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/10>

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Beïnvloedt het landschapsbeeld voor recreatie. Deze effecten zijn nog niet uit Nederland bekend.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: **De Groot et al. 2011**

<http://www.nobanis.org/files/factsheets/Heracleum%20sosnowskyi.pdf>

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade:

Schade aan volksgezondheid: Net als Reuzenberenklaauw kan Sosnowskyi berenklaauw in combinatie met zonlicht ernstige huidbeschadigingen veroorzaken en het sap kan tot blindheid leiden.

Broncodering: **RA DOC**

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011; <http://ias.biodiversity.be/species/show/10>
<http://www.nobanis.org/files/factsheets/Heracleum%20sosnowskyi.pdf>
EPPO 2009

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet

Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: 2.1 Landbouw

Nee, want:

Gedeeltelijk, door:

Ja, door: De soort verspreidt zich sinds 1960 in Rusland, Wit-Rusland, Oekraïne, Baltische staten, Turkije, Hongarije, Polen en voormalig Oost-Duitsland. In deze landen is de soort vaak als voedergewas geteeld. Daarnaast ook als drachtplant voor bijen. Verbod op kweek. Voorlichting.

Pathway 2: 2.9 Sierplanten

Nee, want:

Gedeeltelijk, door:

Ja, door: Verbod op verkoop en kweek. Voorlichting. De soort komt in Nederland nauwelijks voor, maar het kan ook zijn dat de soort niet herkend wordt.

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 1

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1: Eigenaars: Extra inspanning van verwijderen van soort uit domein

Pathway 2: Eigenaars: Extra inspanning van verwijderen van exemplaren uit collectie

Terrein-/waterbeheerders: extra inspanning en kosten voor voorlichting en controle

Broncodering: RA DOC

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Heracleum_mantegazzianum.pdf

Kabuce & Priede 2010; EPPO 2009

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: **Wordt niet genoemd in verspreidingsatlas.nl of waarneming.nl. Is niet gemakkelijk in handel te verkrijgen, maar wordt mogelijk niet herkend.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: <http://waarneming.nl/>, <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Vraag 6: Vestiging in Nederland reëel?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Vestigingsklimaat van *Heracleum sosnowskyi* komt sterk overeen met Reuzenberenklaauw.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: **EPPO 2009**

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet:

Ja, noem de mogelijke maatregelen: **Handmatige bestrijding, mechanische bestrijding, begrazing of chemische bestrijding, of combinatie van deze over een aantal jaar. Deze soort is in Nederland voor zover bekend nog niet aanwezig, dus de omvang van maatregelen is bij eventueel tijdig ingrijpen beperkt.**

Broncodering: **RA DOC**

Gebruikte literatuur: **Kabuce & Priede 2010**

Vraag 8: Schatting eliminatiekosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

>1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Beperkte omvang van maatregelen.**

Broncodering: **DOP, RA**

Gebruikte literatuur: **Kabuce & Priede 2010**

Vraag 9: Omvang ongewenste bijeffecten eliminatie

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **1: Verstoring door extra maaibeurten en/of begrazing.**

Maatschappelijke onrust: **1: Berenklaauw is een mooie plant om te zien en zou weg moeten uit tuinen.**

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **DOP**

Gebruikte literatuur: **Kabuce & Priede 2010**

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen:

Ja, met name door de volgende maatregelen: **Begrazing is een effectief middel, maar kan niet overal worden toegepast. Uitsteken en regelmatig maaien zijn ook effectief. Chemische bestrijding en biologische bestrijding hebben ook effect, maar kunnen niet overal worden toegepast en zijn mogelijk minder effectief dan andere maatregelen. Al deze maatregelen worden gedurende minimaal vier jaar toegepast en gecontroleerd.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: **De Groot et al. 2011**

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Beperkte omvang van de populatie (op de korte termijn), er is effectief beheer mogelijk. Samen met Reuzenberenklaauw beheren.**

Broncodering: **DOC, DOP**

Gebruikte literatuur: **De Groot et al. 2011**

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **1: Verstoring door extra maaibeurten en/of begrazing.**

Maatschappelijke onrust: weinig

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **DOP**

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Geen positieve effecten bekend.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Estland, Letland, Finland, Denemarken, UK. Soort met grote gezondheidsrisico's.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: **Kabuce & Priede 2010**

<http://www.nobanis.org/files/factsheets/Heracleum%20sosnowskyi.pdf>

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Deze soort geeft ernstige gezondheidsrisico's.**

Broncodering: **RA DOP**

Gebruikte literatuur: **http://www.europe-aliens.org/pdf/Heracleum_mantegazzianum.pdf**

Literatuurlijst

De Groot, C., J. Oldenburger, P & Janssen, 2011. Invasieve plantensoorten. Handreikingen voor het beheer. Reuzenberenklaauw, Reuzebalsemien, Japanse duizendknoop, Amerikaanse vogelkers, Hemelboom, Pontische rododendron. Stichting Probos

EPPO, 2009. EPPO data sheet on Invasive Alien Plants. *Heracleum mantegazzianum*, *Heracleum sosnowskyi* and *Heracleum persicum*. EPPO Bulletin 39:3 pp. 489-499.

Kabuce, N. & N. Priede, 2010. NOBANIS – Invasive Alien Species Fact Sheet –*Heracleum sosnowskyi*. – From: Online Database of the European Network on Invasive Alien Species – NOBANIS www.nobanis.org, Date of access 20/01/2015.

http://www.europe-aliens.org/pdf/Heracleum_mantegazzianum.pdf

<http://ias.biodiversity.be/species/show/10>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Japanse kamperfoelie**

Wetenschappelijke naam: *Lonicera japonica*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: door uitbreiding van de ranken kan Japanse kamperfoelie struiken, kleine bomen of bosranden bedekken. De soort komt vooral voor in bosranden, verstoord bos en in uiterwaarden. In Europa is deze soort verwilderd in Engeland, Wales, Frankrijk. De risicoanalyse voor België meldt ook Frankrijk, Zwitserland en Portugal. In Nederland is de soort in het stedelijk gebied waargenomen. Waarnemingen in de duinen berusten waarschijnlijk op *Lonicera nitida*, die zich veel invasiever gedraagt. De soort verspreidt zich in Nederland echter traag en groeit vrij langzaam.**

Broncodering: **DOP, RA, DOC**

Gebruikte literatuur: <http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=158&fr=1&sts=sss&lang=EN>

<http://ias.biodiversity.be/species/show/72>

<http://waarneming.nl>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Eenmaal gevestigd, kan de Japanse kamperfoelie struiklaag en ondergroei verdringen en kan zodoende een risico vormen voor bossen en ruigtes binnen N2000. De soort verspreidt zich in Nederland echter traag en groeit vrij langzaam, zodat het risico gering is.**

Broncodering: **DOP, RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/72>

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen aanwijsbare effecten op ecosysteemdiensten.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Geen overige schade bekend.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=158&fr=1&sts=&lang=EN>

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Ierland, Groot-Brittannië. Vormt daar een moeilijk te bestrijden soort.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.issg.org/database/species/distribution.asp?si=158&fr=1&sts=&lang=EN>

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **In Nederland en België is de soort nog geen probleemsoort, terwijl de soort al lang wordt gebruikt.**

Broncodering: **DOP**

Literatuurlijst

<http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=158&fr=1&sts=sss&lang=EN>

<http://ias.biodiversity.be/species/show/72>

<http://waarneming.nl>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Moeraslantaarn (Moerasaronskelk)**

Wetenschappelijke naam: *Lysichiton americanus*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **2**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: Moeraslantaarn kan door de vorming van dichte populaties met name in eutrofe moerasbossen en broekbossen inheemse soorten bedreigen. In deze gemeenschappen zijn er weinig bijzondere soorten, die hiervan last ondervinden.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/13>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Moeraslantaarn kan dominante begroeiing vormen in eutrofe moerassen, vennen, open plekken langs waterwegen. De groeiplaatsen vallen niet onder N2000 beschermingsregimes. Deze ecosystemen zijn gemakkelijk te herstellen. De bosverjonging wordt waarschijnlijk niet beïnvloed.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/13>
<http://www.nobanis.org/files/factsheets/Lysichiton%20americanus.pdf>

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Effect op recreatie/natuurbeleving: de bloemen stinken.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.nobanis.org/files/factsheets/Lysichiton%20americanus.pdf>

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Geen overige schade bekend.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.nobanis.org/files/factsheets/Lysichiton%20americanus.pdf>

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet
Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: 2.9 Sierplanten

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: **Verbod op handel en kweek. Controle en handhaving. Moeraslantaarn is een aantrekkelijke vijverplant, die al geruime tijd in de handel aangeboden wordt. Voorlichting aan eigenaars gewenst want de soort verspreidt zich in Europa door gedumpt tuinafval en wortelresten. Of de soort zich via dieren of door vraat van bessen wordt verspreid is onbekend. Zaden worden mogelijk verspreid door het water. Controle op vestiging en verwijderen van planten.**

Ja, door:

Pathway 2: 2.8 Horticultuur

Nee, want:

Gedeeltelijk, door:

Ja, door: **Verbod op kweek.**

Pathway 3: 4.5 Grote (landbouw / grondverzet / graaf) machines en toebehoren

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: **Verspreiden van wortelresten van machines kan worden tegengegaan door machines na bezoek aan een groeiplaats schoon te spuiten (probleem in buitenland gesignaleerd).**

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **2**

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1:

Bedrijfsleven: beperking van inkomsten, extra inspanning en kosten voor voorlichting aan klanten.

Eigenaars: toename van inspanning om plantenresten goed af te voeren.

Terrein-/waterbeheerders: extra kosten en inspanning om soort te verwijderen. Extra inspanning en kosten voor voorlichting. Handhavende diensten: Extra inspanning en kosten op controle en handhaving.

Pathway 2:

Bedrijfsleven: Beperking van inkomsten. Handhavende diensten: Extra inspanning en kosten op controle en handhaving

Pathway 3:

Terrein-/waterbeheerders: extra kosten en inspanning om materieel schoon te houden

Broncodering: RA

Gebruikte literatuur: <http://www.nobanis.org/files/factsheets/Lysichiton%20americanus.pdf>

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: De soort is op een beperkt aantal plaatsen in het stedelijk gebied en in Groningen aanwezig. Is op andere plaatsen al verwijderd. Vestigingen in Nederland zijn te herleiden tot oude kwekerijen of historisch perspectief.

Broncodering: RA, DOC

Gebruikte literatuur: <http://waarneming.nl>

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet:

Ja, noem de mogelijke maatregelen: De plant is een trage groeier en kan goed verwijderd worden door uitsteken en langdurige controle op nieuwe planten. Vroegtijdig ingrijpen vergroot de kans op succes. Langdurige nacontrole is gewenst, aangezien het zaad minstens negen jaar kiemkrachtig is. Bestrijding met glyfosaat is mogelijk.

Broncodering: RA

Gebruikte literatuur: <http://www.nobanis.org/files/factsheets/Lysichiton%20americanus.pdf>

Vraag 8: Schatting eliminatiekosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: Beperkte omvang van bekende populaties.

Broncodering: DOP

Vraag 9: Omvang ongewenste bijeffecten eliminatie

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 1

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: Betreden van kwetsbare natte habitats en verstoring van broedvogels. Afhankelijk van omvang van populaties. Kleine populaties met weinig mankracht en schade; grotere populaties krijgen door zwaarder materieel meer schade, maar dat is in Nederland nog niet het geval.

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: RA

Gebruikte literatuur: <http://www.nobanis.org/files/factsheets/Lysichiton%20americanus.pdf>

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen:

Ja, met name door de volgende maatregelen: **Zoveel mogelijk verwijderen van de planten en uitsteken van de wortels.**

Broncodering: RA

Gebruikte literatuur: <http://www.nobanis.org/files/factsheets/Lysichiton%20americanus.pdf>

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: Geef hierbij een korte uitleg: **Betreden van kwetsbare natte habitats en verstoring van broedvogels. Afhankelijk van omvang van populaties. Kleine populaties met weinig mankracht en schade; grotere populaties krijgen door zwaarder materieel meer schade, maar dat is in Nederland nog niet het geval.**

Broncodering: DOP

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 1

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling:

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: 1: **Betreden van kwetsbare natte habitats en verstoring van broedvogels.**

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: DOP

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Geen positieve effecten bekend.**

Broncodering: DOP

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Zweden, Duitsland, België, Denemarken, Ierland**
Moeraslantaarn kan daar een bedreiging vormen van kwetsbare, zeldzame habitats.

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.nobanis.org/files/factsheets/Lysichiton%20americanus.pdf>
http://www.eppo.int/INVASIVE_PLANTS/ias_lists.htm#IAPList

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Preventief. De soort is goed te bestrijden mits de omvang van de populatie klein is.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://www.nobanis.org/files/factsheets/Lysichiton%20americanus.pdf>

Literatuurlijst

<http://ias.biodiversity.be/species/show/13>

<http://www.nobanis.org/files/factsheets/Lysichiton%20americanus.pdf>

http://www.eppo.int/INVASIVE_PLANTS/ias_lists.htm#IAPList

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: -

Wetenschappelijke naam: *Parthenium hysterophorus*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: *Parthenium hysterophorus* kan dichte begroeiingen vormen waar alle inheemse soorten verdrukt worden. De soort heeft voorkeur voor kalkrijke, kleiige bodems in verstoorde situaties zoals ruderaal terrein, stedelijk gebied, bermen en spoorwegen. Het klimaat in Nederland is echter onvoldoende geschikt.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/45573#20107200664>
http://www.eppo.int/INVASIVE_PLANTS/ias_lists.htm#IAPList

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: ***Parthenium hysterophorus* kan dichte begroeiingen vormen waar alle inheemse soorten verdrukt worden. De soort heeft voorkeur voor kalkrijke, kleiige bodems in verstoorde situaties zoals ruderaal terrein, stedelijk gebied, bermen en spoorwegen. Deze ecosystemen liggen buiten de beschermde N2000gebieden. Daarnaast is het klimaat in Nederland onvoldoende geschikt.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/45573#20107200664>
http://www.eppo.int/INVASIVE_PLANTS/ias_lists.htm#IAPList

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen schade op ecosysteemdiensten bekend.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Volksgezondheid: Giftige plant. Pollen zijn sterk allergeen, kan dermatitis en ademhalingsproblemen veroorzaken. Giftig voor vee en kan de kwaliteit van melk en vlees beïnvloeden. Economische schade in de landbouw door opbrengstderving en verhoging van pesticiden gebruik.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/45573#20107200664>
<http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=153>

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Zuidelijke lidstaten. Deze soort heeft aanzienlijke negatieve effecten maar met name op de landbouw.**

Broncodering: **DOP, RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/45573#20107200664>

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Nederland is klimatologisch gezien ongeschikt.**

Broncodering: **DOP, RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/45573#20107200664>

Literatuurlijst

<http://www.cabi.org/isc/datasheet/45573#20107200664>

<http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=153>

http://www.eppo.int/INVASIVE_PLANTS/ias_lists.htm#IAPList

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: -

Wetenschappelijke naam: *Paspalum distichum*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **De soort is uit de tropen afkomstig, maar breidt zich in Zuid-Europa snel uit. De ondergrondse delen zijn vorstbestendig. Het relatief koele klimaat in Nederland is echter ongeschikt voor deze soort.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Paspalum_paspalodes.pdf

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Kan in Zuid-Europa invasief zijn moerassen en meren, ook op zilte en brakke bodems en op kwelders en duinen, maar omdat het klimaat in Nederland voor deze soort ongeschikt, is het risico voor deze ecosystemen laag.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Paspalum_paspalodes.pdf

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen aanwijsbare effecten op ecosysteemdiensten.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Paspalum kan de effectiviteit van begroeiing verminderen.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Paspalum_paspalodes.pdf

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Mogelijk door de mediterrane lidstaten: Frankrijk, Griekenland, Italië, Portugal, Spanje. Moeilijk te bestrijden soort, is daar een risicovolle soort voor biodiversiteit.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: http://www.europe-aliens.org/pdf/Paspalum_paspalodes.pdf

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Het klimaat in Nederland is ongeschikt voor deze soort.**

Broncodering: **DOP**

Literatuurlijst

http://www.europe-aliens.org/pdf/Paspalum_paspalodes.pdf

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: -

Wetenschappelijke naam: *Persicaria perfoliata*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: *Miriam Scherpenisse*

Vragenlijst niet van ingevuld vanwege een gebrek aan informatie.

Binnen het expert panel was er geen overeenstemming of het klimaat in Nederland wel of niet geschikt is en of de soort in Nederland invasief zou kunnen zijn. Het huidige verspreidingsgebied schampt Limburg.

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Amerikaanse vogelkers**

Wetenschappelijke naam: *Prunus serotina*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: Amerikaanse vogelkers komt in Nederland vooral voor op droge en vochtige zandgronden. Amerikaanse vogelkers kan door beschaduwing en verandering van de eigenschappen van de strooisellang een bedreiging vormen voor beschermde en bedreigde soorten in bosranden, droge en vochtige heide, in duinen en oude eikenbossen.**

Broncodering: **RA, DOC**

Gebruikte literatuur: **De Groot et al. 2011; <http://ias.biodiversity.be/species/show/14>**

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Omdat Amerikaanse vogelkers de bosontwikkeling grondig kan verstoren vormt Amerikaanse vogelkers een bedreiging voor het beuken-eikenbos (H9120) (lichte bossen) en oude eikenbossen (9120). Daarnaast is Amerikaanse vogelkers een probleemsoort in droge heide (4030 Droge Europese heide) en duingemeenschappen (2170 Duinen met Kruipwilg, 2180 Beboste duinen, 2160 Duinen met Duindoorn).**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: **<http://ias.biodiversity.be/species/show/14>**

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Recreatie: verstoring van beleving van open heidelandschappen of transparante bossen.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **De plant is giftig voor vee. Economische schade in de bosbouw: extra beheerkosten na herplant en remming van natuurlijke verjonging in productiebossen met een natuurfunctie.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: **<http://ias.biodiversity.be/species/show/14>**

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet
Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: 6.1 Secundaire natuurlijke verspreiding door vogels en zoogdieren

Nee, want: Vogels zijn niet te beïnvloeden. Wel de verwilderde exemplaren verwijderen of tegengaan van de zaadvorming. Amerikaanse vogelkers is echter bijzonder wijdverspreid en verwijderen van alle exemplaren is onwaarschijnlijk.

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Pathway 2: 2.6 Bosbouw: De soort is ingevoerd met als doel het verbeteren van de bodemstructuur.

Wordt sinds de jaren 50 niet meer gebruikt in de bosbouw.

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: De soort niet meer aan te planten. Ook niet aanplanten in stedelijk groen.

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 3

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1: Niet van toepassing.

Pathway 2: **Terreinbeheerders: Extra inspanning en kosten voor beheer in toom houden Amerikaanse vogelkers.**

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: **Verspreid over heel Nederland.**

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: <http://www.verspreidingsatlas.nl/1020>

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet: De soort is te wijd verspreid en wordt door veel terreineigenaars inmiddels al geaccepteerd als onderdeel van het Nederlandse bos.

Ja, noem de mogelijke maatregelen:

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen: Mechanische (afzetten en uittrekken) en chemische bestrijding en langdurige nacontrole en herhaald beheer. Ook wordt wel gekozen om alleen de zaadbomen te verwijderen.

Ja, met name door de volgende maatregelen:

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: Amerikaanse vogelkers komt over een zeer grote oppervlakte voor. Het beheer is arbeidsintensief, dient gedurende lange tijd volgehouden te worden en er is meestal een flinke zaadbank aanwezig waaruit de soort opnieuw weer kan beginnen.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 3

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling: 1: Risico op uitspoelen van chemische bestrijdingsmiddelen naar grond- of oppervlaktewater.

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: 3: Verstoring door berijden en tred, verstoring van vogels en zoogdieren door beheeractiviteiten.

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: DOP

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: Bloemen bieden voedsel aan bijen, (zweef-)vliegen en vlinders, bessen vormen voedsel voor vogels en zoogdieren. De negatieve effecten wegen echter zwaarder dan de positieve effecten.

Broncodering: DOP

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: De soort gedraagt zich invasief in België, Denemarken, Tsjechië, Duitsland, Italië en Groot-Brittannië.

Broncodering: RA

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/44360>

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: Vormt een ernstig biodiversiteitsrisico. Vereist samenwerking op een grotere schaal vanwege de bedreiging van habitattypen in N2000 gebieden.

Broncodering: DOP, DOC

Gebruikte literatuur: De Groot et al. 2011

Literatuurlijst

De Groot, C., J. Oldenburger, P & Janssen, 2011. Invasieve plantensoorten. Handreikingen voor het beheer. Reuzenberenklauw, Reuzebalsemien, Japanse duizendknoop, Amerikaanse vogelkers, Hemelboom, Pontische rododendron. Stichting Probos

<http://www.cabi.org/isc/datasheet/44360>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Kaukasische vleugelnootboom**

Wetenschappelijke naam: *Pterocarya fraxinifolia*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Er is geen informatie beschikbaar waaruit zou blijken dat soort invasief is. Wel is bekend dat de soort vanuit parken en openbaar groen soms verwildert.**

Broncodering: **DOC, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://www.verspreidingsatlas.nl/6946>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Elders betreft dit een boomsoort van rivierengebied. Er is geen informatie beschikbaar waaruit zou blijken dat soort invasief is.**

Broncodering: **DOP**

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **Geen aanwijsbare effecten op ecosystemendiensten.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Geen overige schade bekend.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Broncodering: **DOP**

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Geen problemen verwacht met deze soort.**

Broncodering: **DOP**

Literatuurlijst

<http://www.verspreidingsatlas.nl/6946>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Kudzu**
Wetenschappelijke naam: *Pueraria lobata*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Romke Aukema**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: In Noord-Amerika en in Zwitserland gedraagt de soort zich zeer invasief door andere soorten te overwoekeren (competitie). Het betreft hier een sterke snelgroeïende klimplant (in de handel verkrijgbaar). De soort overwoekert bomen en bosranden, die vervolgens afsterven onder het gewicht of door het gebrek aan licht. Het gaat echter om een continentale soort, waarvan het voorkomen en invasiviteit in Nederland minder waarschijnlijk is. Omdat de soort nog niet in Nederland is aangetroffen, is het moeilijk om in te schatten hoe groot de kans op schade in werkelijkheid is.

Broncodering: **RA, DOC, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://www.invasieve-exoten.nl/rapport%20bioglobalisering%20-%20boxen.pdf>;
Washington State noxious weed control board 2003;
<http://prepshop.nl/kudzu-pueraria-lobata>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: In Noord-Amerika kan de soort bomen overwoekeren die vervolgens sterven. Daarnaast brengt deze vlinderbloemige stikstof in de bodem. Op deze wijze heeft de soort grote impact op de structuur en soortensamenstelling van ecosystemen. Daarmee vormt Kudzu een potentieel risico voor bosranden, ooibossen en duingraslanden. Aangezien het om een continentale soort gaat, is het voorkomen in Nederland minder waarschijnlijk. Omdat de soort nog niet in Nederland is aangetroffen, is het moeilijk om in te schatten hoe groot de kans op schade in werkelijkheid is.

Broncodering: **DOC, DOP**

Gebruikte literatuur: Washington State noxious weed control board 2003; www.verspreidingsatlas.nl,
www.waarneming.nl

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: De soort kan hele vegetaties overwoekeren. Dit heeft grote effecten op de recreatieve aantrekkelijkheid van gebieden.

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: Washington State noxious weed control board 2003

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **De plant woekert mogelijk ook in agrarische gebieden (bekend uit Noord-Amerika) en kan daarmee oogsten verwoesten.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet

Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: **Verwilderen uit tuinafval (2.8 en 2.9)**

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Middels een verbod en voorlichting.

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1: **Tuineigenaren: verwijderen van tuinplanten. Handel: voorlichting en beperking van aanbod. Handhavende diensten en terreineigenaars: controle op verwilderend materiaal.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: **Nog geen meldingen uit de Nederlandse natuur.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: **[www.verspreidingsatlas](http://www.verspreidingsatlas.nl), www.waarneming.nl**

Vraag 6: Vestiging in Nederland reëel?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: Soort kan overwinteren bij temperaturen van -15°C. De soort zou dus goed kunnen groeien in ons klimaat. Groeit wel vaak in gebieden met een hoge neerslag (meer dan 1000 mm). Het is afwachten hoe de soort zich hier gedraagt. De soort is via internet te bestellen.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Kudzu>

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet:

Ja, noem de mogelijke maatregelen: Maaien, afbranden, en kappen in combinatie met herbiciden.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: Washington State noxious weed control board 2003

Vraag 8: Schatting eliminatiekosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: De soort is nog niet bekend uit Nederland. Indien snel actie ondernomen wordt blijven de kosten beperkt.

Broncodering: DOP

Vraag 9: Omvang ongewenste bijeffecten eliminatie

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 2

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling: 1: Vervuiling door gebruik herbiciden door afbranden, transport en machines.

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: 2: Verstoring is groot omdat het ingrijpende maatregelen zijn.

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: DOP

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen:

Ja, met name door de volgende maatregelen: Maaien, afbranden, en kappen in combinatie met herbiciden.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: Washington State noxious weed control board 2003

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: Te behandelen gebied blijft mogelijk klein. In Amerika bloeit de soort zelden en de soort produceert dus vrijwel geen zaad. Mogelijk is dat hier ook het geval. Voortplanting in dat geval vegetatief. Bestrijding moet wel vaak herhaald worden en vergt een lange adem.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: Washington State noxious weed control board 2003

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 2

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling: 1: Vervuiling door gebruik herbiciden door afbranden, transport en machines.

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: 2: Verstoring is groot omdat het ingrijpende maatregelen zijn.

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: Washington State noxious weed control board 2003

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: Weinig positieve effecten te verwachten. Delen van de plant worden door de mens gegeten.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: <http://www.invasieve-exoten.nl/rapport%20bioglobalisering%20-%20boxen.pdf>

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: Oostenrijk, Italië, buurlanden van Zwitserland

Broncodering: DOP

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: Preventief (zie ook Indigostruik). Mocht de soort zich toch vestigen, dan is er veel voor nodig om hem weer weg te krijgen.

Broncodering: DOP

Literatuurlijst

Washington State Noxious Weed Control Board, 2003. Written findings of the Washington State Noxious Weed Control Board Proposed for listing 2003, *Pueraria lobata* (Willd.) Ohwi

<http://www.invasieve-exoten.nl/rapport%20bioglobalisering%20-%20boxen.pdf> (geraadpleegd op 23 januari 2015)

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Kudzu> (geraadpleegd op 23 januari 2015)

www.verspreidingsatlas.nl (geraadpleegd op 23 januari 2015)

www.waarneming.nl (geraadpleegd op 23 januari 201)

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Rimpelroos**

Wetenschappelijke naam: *Rosa rugosa*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Romke Aukema**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **De soort vormt grote matten van ondoordringbare vegetatie. Vooral in de duinen. De soort breidt zich langzaam uit. Over vijftig jaar zijn waarschijnlijk grote delen van de duinen bedekt met Rimpelroos. Op deze locaties verdwijnen plantensoorten door verdringing (competitie). Dit heeft negatieve effecten op beschermde en Rode lijst soorten. Voorbeelden zijn het verdwijnen van kruidenrijke vegetaties, zeldzame plantensoorten en waard- en nectarplanten van vlinders (bijvoorbeeld Grote parelmoer). Daarnaast verdwijnen open plekken in de vegetatie (negatieve effecten op reptielen, zoals Zandhagedis). In vergelijkbare gebieden in Denemarken en Frankrijk is de soort erg dominant.**

Broncodering: **RA NL**

Gebruikte literatuur: **Boer 2012**

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **De soort heeft negatieve effecten op habitattypen in de duinen. De structuur en de soortensamenstelling van verschillende habitattypen veranderen. Negatieve effecten op bijvoorbeeld habitatype 2130 Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie (grijze duinen).**

Broncodering: **RA NL**

Gebruikte literatuur: **Boer 2012**

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen aanwijsbare effecten op ecosysteemdiensten.**

Broncodering: **RA NL, DOC**

Gebruikte literatuur: **Boer 2012**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Geen overige schade bekend.**

Broncodering: **RA NL, DOC**

Gebruikte literatuur: **Boer 2012**

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet
Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: 1.8 Opzettelijk uitzetten in de natuur. Aanplant op bijvoorbeeld campings of horecagelegenheden in de duinen en in kustgemeenten.

Nee, want:

Gedeeltelijk, door:

Ja, door: Voorlichting of een verbod op het aanplanten van rimpelroos in een strook vanaf de kust.

Pathway 2: 2.9 Sierplanten: het verwilderen uit tuinafval.

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Voorlichting of een verbod op de soort.

Ja, door:

Pathway 3: 6.1 Secundaire natuurlijke verspreiding. Verspreiding van vruchten met zaad via bijvoorbeeld vogels.

Nee, want: Vogels zijn niet te beïnvloeden.

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Pathway 4: 4.10 Door voertuigen. De soort staat veel in berm en bijvoorbeeld langs snelwegen. Door langsrijdende auto's worden de vruchten geplet onder de banden. De zaden kunnen via deze weg in natuurgebieden terechtkomen.

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Transport via auto's is niet te beïnvloeden, wel kan zaadsetting voorkomen worden door maaien.

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 2

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1: In geval van een verbod op aanplant heeft dit negatieve effecten op tuineigenaren, horecaondernemers/campings, gemeenten en bijvoorbeeld tuincentra. De plant wordt veel aangeplant, er is dus veel handel in. Bovendien zijn alternatieven voor Rimpelroos duurder in het onderhoud van stedelijk groen.

Pathway 2: In geval van een verbod heeft dit negatieve effecten op tuineigenaren. Het is een mooie soort. Een verbod levert mogelijk maatschappelijke weerstand op.

Pathway 3: Niet van toepassing.

Pathway 4: Eigenaren van berm en bijvoorbeeld langs snelwegen hebben extra inspanning van maaien.

Broncodering: RA NL, DOP
Gebruikte literatuur: Boer 2012

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

- Nee
- Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland
- Ja, regionaal
- Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: Rimpelroos komt landelijk gezien veel voor. Ook langs de Nederlandse kusten en in de duinen al algemeen.

Broncodering: RA NL
Gebruikte literatuur: Boer 2012

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet: Volledige eliminatie is niet mogelijk. Indien de soort al uit de duinen geëlimineerd kan worden zal steeds hervestiging plaatsvinden vanuit tuinen, overhoeken en wegbermen. Er zijn veel locaties waar beheerverantwoordelijkheid niet duidelijk is. Dit bemoeilijkt eliminatie. Eliminatie in de duinen kan (lokaal) uitgevoerd worden door alle struiken uit te graven en wortels volledig te verwijderen. Daarna zal je goed in de gaten moeten houden of de soort weer opkomt uit achtergebleven wortels.

Ja, noem de mogelijke maatregelen:

Broncodering: RA NL
Gebruikte literatuur: Boer 2012

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:
Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen:
Ja, met name door de volgende maatregelen: Beheer zou kunnen bestaan uit het verwijderen van groeiplaatsen. De soort moet dan uitgegraven worden en alle worteldelen moeten verwijderd worden uit de ondergrond. Door per jaar een bepaald aantal groeiplaatsen aan te pakken (afhankelijk van de groei en uitbreiding van de populatie) kan de soort beheerd worden. In duingebieden met daaromheen bufferzones is dit op deze manier goed uit te voeren.

Broncodering: RA NL
Gebruikte literatuur: Boer 2012

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

- < €100.000
- €100.000 – €1.000.000
- > €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg:

Het betreft een groot aantal groeiplaatsen die per jaar aangepakt moeten worden. Daarbij moet veel graafwerk verricht worden. Dit is kostbaar. Vervolgens moeten de locaties gecontroleerd worden en moeten opkomende planten opnieuw verwijderd worden.

Broncodering: DOP

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 2

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling: 1: Vervuiling door gebruik graafmachines, transportmiddelen, afvoer en verwerking organisch materiaal, kettingzagen (o.a. brandstof).

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: 2: Verstoring van onder andere kleine zoogdieren, vogels, insecten, overige ongewervelden.

Maatschappelijke onrust: 2: Het kappen van bomen en struiken kan grote maatschappelijke onrust veroorzaken. Rimpelroos heeft mooie gekleurde bloemen. Dit kan tot onbegrip leiden bij recreanten. De onrust is sterk afhankelijk van de schaal van de ingreep.

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: DOP

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: Geen aanwijzingen.

Broncodering: RA NL

Gebruikte literatuur: Boer 2012

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: Mogelijk Duitsland of Denemarken. In deze landen treedt schade op aan ecosystemen langs de kust door deze soort.

Broncodering: RA NL

Gebruikte literatuur: Boer 2012

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Heeft grote impact op ecosystemen langs de kust, met name de droge duinen. Het betreft hier een van de grootste aaneengesloten duingebieden van Europa met een hoge natuurwaarde.**

Broncodering: **RA NL, DOP**

Gebruikte literatuur: **Boer 2012**

Literatuurlijst

Boer, E., 2012. Risk assessment *Rosa rugosa* Thunb. Ex Murray. Naturalis Biodiversity Center, Leiden.

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: -

Wetenschappelijke naam: *Rubus ellipticus*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: Romke

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): 1

Uitleg en onderbouwing: Kan dichte matten vormen van ondoordringbare doornige vegetatie en verdringt daarmee andere soorten (competitie). Op Hawaï invasief. Waarschijnlijk kan de soort goed tegen vorst aangezien de soort ook in de Himalaya voorkomt. In Nederland wordt ingeschat dat de effecten op beschermde of bedreigde soorten zeer gering zijn.

Broncodering: DOC, DOP

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/47994>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): 1

Uitleg en onderbouwing: In Nederland wordt ingeschat dat de effecten zeer gering zijn.

Broncodering: DOC, DOP

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/47994>

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): 0

Uitleg en onderbouwing: Geen aanwijsbare effecten op ecosystemendiensten.

Broncodering: DOP

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: Geen overige schade bekend.

Broncodering: DOP

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Broncodering: DOP

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: In Nederland wordt ingeschat dat de effecten zeer gering zijn.

Broncodering: DOP

Literatuurlijst

www.waarneming.nl (geraadpleegd op 22 januari 2015)

www.verspreidingsatlas.nl (geraadpleegd op 22 januari 2015)

<http://www.cabi.org/isc/datasheet/47994> (geraadpleegd op 22 januari 2015)

<http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=79&fr=1&sts=sss&lang=EN> (geraadpleegd op 22 januari 2015)

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: Paarse trompetbekerplant

Wetenschappelijke naam: *Sarracenia purpurea*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: Romke

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): 1

Uitleg en onderbouwing: Plant kan andere planten verdringen door deze te overwoekeren (competitie) in hoogvenen. Met name uit Ierland zijn daar voorbeelden van bekend. Impact in Nederland is echter gering. In Nederland zijn enkele voorbeelden bekend waarin de soort voorkomt. De soort lijkt zich hier niet verder uit te breiden en vormt hierdoor een geringe bedreiging voor andere soorten.

Broncodering: RA, DOC, DOP

Gebruikte literatuur: www.ipcc.ie, www.invasives.biodiversityireland.ie

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): 1

Uitleg en onderbouwing: Impact in Nederland is gering. In Nederland zijn enkele voorbeelden bekend waarin de soort voorkomt. De soort lijkt zich hier niet verder uit te breiden en vormt hierdoor een geringe bedreiging voor andere soorten.

Broncodering: RA, DOP, DOC

Gebruikte literatuur: www.ipcc.ie, www.invasives.biodiversityireland.ie

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): 0

Uitleg en onderbouwing: Geen aanwijsbare effecten op ecosysteemdiensten.

Broncodering: DOP

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: Geen overige schade bekend.

Broncodering: DOP

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Ierland, impact als gemiddeld beoordeeld.**

Broncodering: **DOC, DOP**

Gebruikte literatuur: **www.ipcc.ie, www.invasives.biodiversityireland.ie**

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **De soort lijkt zich hier niet verder uit te breiden en vormt hierdoor een geringe bedreiging voor andere soorten.**

Broncodering: **DOP**

Literatuurlijst

<http://invasives.biodiversityireland.ie/wordpress/wp-content/uploads/NBDC-Invasive-Species-Booklet-Final.pdf> (geraadpleegd op 20 januari 2015)

<http://www.ipcc.ie/a-to-z-peatlands/peatland-action-plan/invasive-species-on-irish-peatlands/> (geraadpleegd op 20 januari 2015)

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: Dwergbamboe

Wetenschappelijke naam: *Sasa palmata*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: Romke

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): 0

Uitleg en onderbouwing:

Volgens het expertpanel is deze bamboesoort geen probleem. De soort plant zich alleen vegetatief voort. In Ierland wel als een probleemsoort beschouwd. Verschillen in klimaat tussen Nederland en Ierland kunnen mogelijk deze verschillen verklaren. Problemen met deze bamboe spelen vooral op landgoederen waar de soort in het verleden aangeplant is. De soort komt niet voor in habitatgebieden. Het vermogen om zich te verspreiden is erg gering.

Broncodering: RA, DOP

Gebruikte literatuur: <http://invasives.biodiversityireland.ie>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): 0

Uitleg en onderbouwing: Geen negatieve impact te verwachten.

Broncodering: RA, DOP

Gebruikte literatuur: <http://invasives.biodiversityireland.ie>

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): 0

Uitleg en onderbouwing: Geen aanwijsbare effecten op ecosysteemdiensten.

Broncodering: DOP

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: Geen overige schade bekend.

Broncodering: DOP

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Engeland, Ierland komt daar veel meer voor.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: <http://invasives.biodiversityireland.ie>

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Vormt nog geen probleem terwijl andere Bamboe soorten (Japanse Bamboe) veel meer voorkomen in de Nederlandse natuur.**

Broncodering: **RA NL, DOP, DOC**

Gebruikte literatuur: **Matthews et al. 2014; www.waarneming.nl; www.verspreidingsaatlas.nl**

Literatuurlijst

Matthews, J., R. Creemers, H. Hollander, N. van Kessel, H. van Kleef, S. van de Koppel, A.J.J. Lemaire, B. Odé, G. van der Velde, L.N.H. Verbrugge & R.S.E.W. Leuven, 2014. Horizonscanning for new invasive non-native species in the Netherlands. Reports Environmental Science 461. Radboud University, Nijmegen. 115 p.

<http://invasives.biodiversityireland.ie/wordpress/wp-content/uploads/NBDC-Invasive-Species-Booklet-Final.pdf> (geraadpleegd op 16 januari 2015)

www.waarneming.nl (geraadpleegd op 16 januari 2015)

www.verspreidingsaatlas.nl (geraadpleegd op 16 januari 2015)

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Bezemkruiskruid**
Wetenschappelijke naam: *Senecio inaequidens*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Romke Aukema**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **De soort is algemeen langs wegen en spoorwegen en op braakliggend terrein in steden. Schade voor inheemse soorten is door deze standplaats (veelal buiten natuurgebieden) beperkt. Wordt in natuurgebieden alleen bevoordeeld bij overbegrazing. In het buitenland staat de soort wel op zwarte lijsten (bijvoorbeeld Zwitserland). In Nederland is er geen noemenswaardige impact op de biodiversiteit.**

Broncodering: **RA, DOC, DOP**

Gebruikte literatuur: **Wittenberg 2005; www.verspreidingsatlas.nl; www.waarneming.nl, www.alterias.be**

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **De soort is algemeen langs wegen en spoorwegen en op braakliggend terrein in steden. Schade voor inheemse soorten is door deze standplaats (veelal buiten natuurgebieden) beperkt. Wordt in natuurgebieden alleen bevoordeeld bij overbegrazing. Geen noemenswaardige impact op ecosystemen in Nederland.**

Broncodering: **RA, DOC, DOP**

Gebruikte literatuur: **Wittenberg 2005; www.verspreidingsatlas.nl; www.waarneming.nl, www.alterias.be**

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **De soort is giftig voor vee. Bij het hooien van graslanden is dit lastig.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: **Wittenberg 2005**

Id) Overige schade

Uitleg en onderbouwing: **De soort is giftig voor vee. In deze gebieden heeft het vee doorgaans geen economische betekenis.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: **Wittenberg 2005**

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Invasief in Frankrijk en Spanje.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: **Wittenberg 2005**

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Geen noemenswaardige impact op ecosystemen en biodiversiteit in Nederland.**

Broncodering: **DOC, DOP**

Gebruikte literatuur: **www.alterias.be**

Literatuurlijst

Wittenberg, R. (ed.) (2005) An inventory of alien species and their threat to biodiversity and economy in Switzerland. CABI Bioscience Switzerland Centre report to the Swiss Agency for Environment, Forests and Landscape.

www.alterias.be - http://www.alterias.be/alterias_search/?page=detailview&inv_id=52&lang=nl – geraadpleegd op 28-1-2015

www.waarneming.nl – geraadpleegd op 28-1-2015

www.verspreidingsatlas.nl – geraadpleegd op 28-1-2015

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: -

Wetenschappelijke naam: *Sicyos angulatus*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Miriam Scherpenisse**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Competitie: Sicyos wordt als invasief akkeronkruid beschouwd, dat door de vorming van snelle uitlopers het gewas (mais en sorghum) omver trekt. Dit zijn in de regel soortenarme gemeenschappen, zonder bedreigde of beschermde soorten. Sicyos komt voor in Centraal en Oost-Europa, nog niet in Nederland.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/49978>

EPPO PRA: http://www.eppo.int/INVASIVE_PLANTS/ias_lists.htm#IAPList

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Maisakkers en dergelijke vallen buiten de beschermde ecosystemen, de schade aan ecosystemen is dus beperkt.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/49978>

EPPO PRA: http://www.eppo.int/INVASIVE_PLANTS/ias_lists.htm#IAPList

Ic) Impact op ecosystemendiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen aanwijsbare effecten op ecosystemendiensten.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Landbouw: beschadiging van het gewas (meestal mais). Nog niet in Nederland.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/49978>

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: <https://gd.eppo.int/reporting/article-746>

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: Vormt voor biodiversiteit in Nederland geen groot probleem.

Broncodering: DOP

Literatuurlijst

<http://www.cabi.org/isc/datasheet/49978>

EPPO PRA: http://www.eppo.int/INVASIVE_PLANTS/ias_lists.htm#IAPList

<https://gd.eppo.int/reporting/article-746>

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: -

Wetenschappelijke naam: *Solanum elaeagnifolium*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: Romke Aukema

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): 0

Uitleg en onderbouwing: In warmere gebieden gedraagt de soort zich invasief (bijvoorbeeld in Italië, Spanje en Noord-Afrika). De soort geeft de voorkeur aan droge en warme gebieden (20-34°C en 250-600mm regen) en komt daar voor in akkers en verstoorde milieus. Het is onwaarschijnlijk dat de soort in Nederland een probleem gaat vormen. Hier is de jaarlijkse neerslag veel hoger, is het kouder en vriest het regelmatig in de winter.

Broncodering: RA, DOP

Gebruikte literatuur: Brunel 2007;

http://www.eppo.int/QUARANTINE/plants/Solanum_elaeagnifolium/Solanum_elaeagnifolium_DS.pdf

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): 0

Uitleg en onderbouwing: Akkers en verstoorde milieus hebben geen beschermde status. Geen impact door gevoeligheid voor vorst en omdat het klimaat niet geschikt is. In Nederland is het te koud en te nat voor de soort.

Broncodering: RA, DOP

Gebruikte literatuur: Brunel 2007

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): 0

Uitleg en onderbouwing: Geen impact doordat het klimaat hier niet geschikt is voor de soort.

Broncodering: RA

Gebruikte literatuur: Brunel 2007;

http://www.eppo.int/QUARANTINE/plants/Solanum_elaeagnifolium/Solanum_elaeagnifolium_DS.pdf

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: Geen overige schade bekend.

Broncodering: DOP

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Griekenland, Italië, Spanje en Portugal. Hier vormt de soort wel een risico.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: **Brunel 2007**

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Geen risico. Het Nederlandse klimaat is ongeschikt voor de soort.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: **Brunel 2007**

Literatuurlijst

Brunel, S., 2007. Pest risk analysis for *Solanum elaeagnifolium* and international management measures proposed. 2007 OEPP/EPPO, Bulletin OEPP/EPPO Bulletin 37, 236–245

http://www.eppo.int/QUARANTINE/plants/Solanum_elaeagnifolium/Solanum_elaeagnifolium_DS.pdf

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Grauwe guldenroede**

Wetenschappelijke naam: ***Solidago nemoralis***

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Romke Aukema**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **Deze soort heeft een lage impact op de biodiversiteit. De standplaats en levenswijze is vergelijkbaar met de andere guldenroedes (bijvoorbeeld Canadese guldenroede).**

Broncodering: **DOP, DOC**

Gebruikte literatuur: **European en Mediterranean Plant Protection Organisation**

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **1**

Uitleg en onderbouwing: **De standplaats en levenswijze is vergelijkbaar met de andere guldenroedes (bijvoorbeeld Canadese guldenroede). Deze vormen wel horsten, maar zijn geen bedreiging voor de ecosystemen waarin ze voorkomen.**

Broncodering: **DOP, DOC**

Gebruikte literatuur: **European en Mediterranean Plant Protection Organisation**

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen schade aan ecosysteemdiensten bekend.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Geen overige schade bekend.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel II t/m IV: Niet van toepassing vanwege lage risicoscores bij Ia-c.

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Broncodering: DOP

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: Lage impact, gebaseerd op andere guldenroedes.

Broncodering: DOP

Literatuurlijst

European and Mediterranean Plant Protection Organisation:
https://www.eppo.int/INVASIVE_PLANTS/observation_list/Solidago_nemoralis.htm (geraadpleegd op 15-1-2015)

www.waarneming.nl: <http://waarneming.nl/soortenlijst.php?g=0> (geraadpleegd op 15-1-2015)

www.verspreidingsatlas.nl (geraadpleegd op 15-1-2015)

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Witte Spirea**
Wetenschappelijke naam: *Spiraea alba*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Romke**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Daar bedekt de soort grote oppervlakten door vegetatieve voortplanting in moerasgebieden/venen en langs beken waardoor verdringing optreedt van andere soorten. Het mechanisme dat ten grondslag ligt aan effecten op biodiversiteit betreft daarom competitie. De soort verspreid zich vrij langzaam. In Nederland hebben we nog geen ervaring met deze soort. Het is niet bekend hoe de soort zich bij ons gedraagt. Mogelijk vormt de soort een groot risico.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/141>

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Er is zeer weinig bekend van deze soort. In België komt de soort voor in de natuur. In dergelijke gevallen nemen andere plantensoorten af. Beekdalen met habitatype 6430 (voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland) worden in potentie bedreigd. Risicoscores zijn gebaseerd op een extrapolatie vanuit België. Daardoor is deze inschatting onzeker.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/141>

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen aanwijsbare effecten op ecosysteemdiensten.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Geen overige schade bekend.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet
Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien kan worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: **2.9 Sierplanten: de soort verwildert voornamelijk uit tuinafval en mogelijk uit tuinen.**

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Verbod op aanplanten van de soort. In theorie kan het introductierisico worden teruggebracht. Het risico komt echter vooral van locaties waar de soort nu al in tuinen staat. Het effect van een verbod is daarmee beperkt.

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1: **Negatieve effecten voor handhavende diensten. Een verbod moet gehandhaafd worden.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: **Er zijn enkele waarnemingen bekend uit waarneming.nl. Ook enkele atlasblokken uit FLORON gegevens. In Horizonscanning wordt vermeld dat de soort nog niet gevestigd is.**

Broncodering: **RA NL, DOC**

Gebruikte literatuur: **Matthews et al. 2014; www.waarneming.nl**

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet:

Ja, noem de mogelijke maatregelen: Door de soort uit te graven kan deze verwijderd worden.

Broncodering: **DOP**

Vraag 8: Schatting eliminatiekosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Voor zover bekend gaat het om een soort die zich alleen vegetatief vermeerderd. Verspreiding blijft daardoor beperkt en het zal dus nooit om veel verschillende locaties gaan.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/141>, www.waarneming.nl

Vraag 9: Omvang ongewenste bijeffecten eliminatie

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling: **1: Beperkte milieuvervuiling door transport, graafwerk en verwijderen planten.**

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **1: Beperkte verstoring door graafwerk.**

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **DOP**

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen:

Ja, met name door de volgende maatregelen: Door groeiplaatsen te elimineren (zie IIIb).

Broncodering: **DOP**

Gebruikte literatuur:

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: **Voor zover bekend gaat het om een soort die zich alleen vegetatief vermeerderd. Verspreiding blijft daardoor beperkt en het zal dus nooit om heel veel verschillende locaties gaan.**

Broncodering: **RA, DOP**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/141>, www.waarneming.nl

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): **1**

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling: **1: Beperkte milieuvervuiling door transport, graafwerk verwijderen planten.**
Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: **1: Beperkte verstoring door graafwerk**
Maatschappelijke onrust:
Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: **DOP**

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: **Geen aanwijzingen.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: **Wellicht door België. Vormt daar een groter probleem.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: <http://ias.biodiversity.be/species/show/141>

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **De soort vormt nu nog geen grote bedreiging voor de Nederlandse flora en fauna. Bedreiging is ook in de toekomst waarschijnlijk beperkt, omdat voortplanting waarschijnlijk alleen optreedt via vegetatieve weg. De soort wordt weinig gebruikt als tuinplant.**

Broncodering: **RA**

Gebruikte literatuur: **Mathews et al. 2014; <http://ias.biodiversity.be/species/show/141>**

Literatuurlijst

Mathews, J., R. Creemers, H. Hollander, N. van Kessel, H. van Kleef, S. van de Koppel, A.J.J. Lemaire, B. Odé, G. van der Velde, L.N.H. Verbrugge & R.S.E.W. Leuven, 2014. Horizonscanning for new invasive non-native species in the Netherlands. Reports Environmental Science 461. Radboud University, Nijmegen. 115 p.

<http://ias.biodiversity.be/species/show/141> (geraadpleegd op 15-1-2015)

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten> (geraadpleegd op 15-1-2015)

http://waarneming.nl/soort/view/7507?waardplant=0&poly=1&from=2000-1-1&to=2015-01-15&prov=0&maand=0&rows=20&os=0&hide_hidden=0 (geraadpleegd op 15-1-2015)

Basisinformatie

Nederlandse soortnaam: **Trosbosbes**

Wetenschappelijke naam: *Vaccinium corymbosum*

Soortgroepsecretaris / beoordelaar: **Romke**

Onderdeel I. Risiconiveau

Ia) Impact op biodiversiteit

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **Trosbosbes heeft zich in Nederland gevestigd in een aantal hoogveen en heidegebieden. Voorbeelden daarvan zijn de Mariapeel, de Deurnsche peel en het Fochteloerveen. In deze hoogveen- en heidegebieden kan de populatie Trosbosbes zich verder uitbreiden. Daarbij kan de soort andere planten verdringen door competitie. Hoogvenen en natte heide herbergen veel zeldzame plant- en diersoorten. De soort heeft zeker negatieve effecten op de biodiversiteit in deze terreinen.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: www.waarneming.nl, www.verspreidingsatlas.nl, www.probos.net

Ib) Impact op ecosystemen

Score (0 / 1 / 2 / 3): **3**

Uitleg en onderbouwing: **De soort heeft negatieve impact op de ecosystemen hoogveen en natte heide door het verdringen zeldzame plantensoorten. Verdringt daarbij mogelijk ook waardplanten van bijzondere vlinders. Ecosystemen worden op deze manier aangetast. Daarnaast werkt de soort verdroging van deze kwetsbare ecosystemen in de hand door verdamping. Schadelijk voor herstellend hoogveen en hoogveenbos. Kwekerijen bevinden zich in de nabijheid van natuurgebieden met hoogveen en natte heide.**

Broncodering: **DOC**

Gebruikte literatuur: www.waarneming.nl, www.verspreidingsatlas.nl, www.probos.net

Ic) Impact op ecosysteemdiensten

Score (0 / 1 / 2 / 3): **0**

Uitleg en onderbouwing: **Geen aanwijsbare effecten op ecosysteemdiensten.**

Broncodering: **DOP**

Id) Overige schade

Korte beschrijving van de overige schade: **Geen overige schade bekend.**

Broncodering: **DOP**

Onderdeel II.

Handelingsperspectief voor beperken / voorkomen van introductierisico

Vraag 2: Pathways aanwezig?

Nee, ook in het verleden niet
Vroeger wel maar nu niet meer

Ja

Onbekend (geen enkele aanwijzing)

Bij antwoord 'Ja', benoem de belangrijkste pathways hieronder (max. 4).

Vraag 3: Kan het introductierisico technisch gezien worden teruggebracht? (per pathway)

Pathway 1: 2.8 Horticultuur: verwildering vanuit kwekerijen

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Een verbod van struiken met zaden. Er zijn klonen met zaadloze vruchten beschikbaar.

Ja, door:

Pathway 2: 6.1 Secundaire natuurlijke verspreiding vanuit natuurgebieden. Door bessen die getransporteerd worden door vogels.

Nee, want: De bes wordt ook geteeld. Vanuit agrarische percelen kunnen de bessen (via ontlasting van vogels) gemakkelijk in natuurgebieden terechtkomen. Teelt bevindt zich vaak dicht bij kwetsbare gebieden.

Gedeeltelijk, door:

Ja, door:

Pathway 3: 2.9 Sierplanten: verwildering vanuit tuinen. Door het dumpen van tuinafval of verspreiding van bessen via bijvoorbeeld vogels kan de soort vanuit tuinen in de natuur terechtkomen.

Nee, want:

Gedeeltelijk, door: Een verbod voor particulieren of voorlichting.

Ja, door:

Vraag 4: Negatieve impact risico beperkende maatregelen

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 3

Korte beschrijving effecten per pathway (max. 4):

Pathway 1: In geval van verbod: negatief voor agrariërs, handhavende diensten en consumenten.

Pathway 2: Niet van toepassing.

Pathway 3: Tuineigenaren, tuincentra, handhavende diensten.

Broncodering: DOP

Onderdeel III. Handelingsperspectief voor eliminatie en beheer

III a) Mate van aanwezigheid

Vraag 5: Mate van aanwezigheid

Nee

Ja, op maximaal enkele lokale plekken in Nederland

Ja, regionaal

Ja, wijdverspreid

Geef een korte toelichting: Vooral in Friesland en Drenthe verspreid aangetroffen (bijvoorbeeld Fochteloerveen). Daarnaast in de Hoogveengebieden in Limburg en Noord Brabant.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: www.waarneming.nl, www.verspreidingsatlas.nl, www.probos.net

III b) Eliminatie (verwijderen populatie(s) uit natuur)

Vraag 7: Is eliminatie mogelijk?

Nee, waarom niet:

Ja, noem de mogelijke maatregelen: Planten uitgraven eventueel in combinatie met bestrijdingsmiddelen.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: www.probos.net

Vraag 8: Schatting eliminatiekosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: Het gaat om veel groeiplaatsen in fragiele vegetatietypen, die niet met grote machines bereikt kunnen worden.

Broncodering: DOC, DOP

Gebruikte literatuur: www.waarneming.nl, www.verspreidingsatlas.nl, www.probos.net

Vraag 9: Omvang ongewenste bijeffecten eliminatie

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 4

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling: 2: Vervuiling door gebruikt materialen, transport en bestrijdingsmiddelen.

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: 4: Verstoring van ecosystemen is groot omdat het hoogveengebieden betreft. Hoogveengebied beschadigd snel en hersteld zeer moeilijk en langzaam.

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: DOC, DOP

Gebruikte literatuur: www.waarneming.nl, www.verspreidingsatlas.nl, www.probos.net

III c) Beheer (minimaliseren van de impact)

Vraag 10: Kan de soort beheerd worden?

Nee, want:

Gedeeltelijk, met name naar de volgende gebieden en door de volgende maatregelen: Planten uitgraven eventueel in combinatie met bestrijdingsmiddelen

Ja, met name door de volgende maatregelen:

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: www.waarneming.nl, www.verspreidingsatlas.nl, www.probos.net

Vraag 11: Schatting jaarlijkse beheerkosten

< €100.000

€100.000 – €1.000.000

> €1.000.000

Geef hierbij een korte uitleg: Bestrijding in de grote veengebieden (Mariapeel, Fochteloerveen) is kostbaar. Deze gebieden zijn moeilijk te bereiken en gevoelig voor verstoring. Veel handkracht is noodzakelijk. Er vindt nog veel verwildering plaats vanuit de omgeving van deze gebieden. Ook secundaire verdere verspreiding van de soort binnen natuurgebieden zal nog veel plaatsvinden. Verwildering en secundaire verspreiding zal, indien de soort bestreden wordt, in de loop van de tijd afnemen.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: www.waarneming.nl, www.verspreidingsatlas.nl, www.probos.net

Vraag 12: Omvang ongewenste bijeffecten beheer

Score (0 / 1 / 2 / 3 / 4): 4

Geef een korte beschrijving van de effecten:

Milieuvervuiling: 2: Vervuiling door gebruikt materialen, transport en bestrijdingsmiddelen.

Verstoring ecosysteem / inheemse soorten: 4: Verstoring van ecosystemen is groot omdat het hoogveengebieden betreft. Hoogveengebied beschadigd snel en hersteld zeer moeilijk en langzaam.

Maatschappelijke onrust:

Andere bijeffecten, namelijk:

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: www.waarneming.nl, www.verspreidingsatlas.nl, www.probos.net

Onderdeel IV. Positieve effecten

Vraag 13: Positieve effecten voor inheemse natuur groter dan negatieve effecten?

Nee

Ja

Geef een korte toelichting: Geen aanwijzingen.

Broncodering: DOP

Onderdeel V. Andere lidstaten

Vraag 14: Wordt verwacht dat andere lidstaten de soort voordragen?

Nee

Ja

Indien ja, benoem de lidstaten en reden: VK en België, de soort heeft zich daar gevestigd.

Broncodering: DOC

Gebruikte literatuur: <http://www.europe-aliens.org/speciesFactsheet.do?speciesId=17294#>

Onderdeel VI. NL-Lijst

Vraag 15: Voordragen voor NL-Lijst?

Nee

Ja

Geef een onderbouwing: **Daarbij dient rekening te worden gehouden met de taxonomische verfijning voor een soort met niet-fertiele vruchten.**

Broncodering: **DOP**

Literatuurlijst

<http://www.probos.net/projecten/beter-bos/1131-onderzoek-effect-bestrijdingsmethode-trosbosbes>
(geraadpleegd op 23-1-2015)

www.verspreidingsatlas.nl (geraadpleegd op 23-1-2015)

www.waarneming.nl (geraadpleegd op 23-1-2015)

<http://www.europe-aliens.org/speciesFactsheet.do?speciesId=17294#>